

Upravištv.: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Seleg-
burgova ul. 3 — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova
cesta št. 13 — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica
št. 2 — Telefon št. 190.
Računi pri pošti, ček, zavodski: Ljub-
ljana št. 11842, Praha číslo
75 150, Wien št. 105 241

JUTRO

Naročnina: ena mesečno 25 — Din.
za 6 mesecev 40 — Din.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Te-
lefon št. 2440 (ponovi 2582).
Celje: Kocanova ul. 2. Telefon št. 190.
Kupopis se ne vrača. — Oglasi po
tarifi

Katastrofalna eksplozija v Zagrebu

**Eksplozija v filmskem ateljeju „Starfilma“ na Dolcu
je porušila štirinadstropno palačo — Več smrtnih
žrtev, 29 ranjenih — Katastrofa je povzročila mili-
jonsko škodo**

Zagreb, 30. marca n. Danes je bil ves
Zagreb pod vtisom katastrofe, ki je nastala
v pretekli noči v njegovem središču. Ob
23.47 je geofizični zavod na Griču zabele-
zil močan potres, povzročen po strašni eks-
ploziji v filmskem ateljeju družbe „Star-
filma“, ki je imela svoje prostore v štirinad-
stropni zgradbi lekarnarja Bartulića na
Dolcu v bližini Jelačićevega trga. Potres
so občutili tudi v okolici Bartulićeve hiše,
nibče pa ni slutil, da bo po silni detonaciji
nastal katastrofalen požar v moderni be-
tonski zgradbi.

Eksplozija je nastala v drugem nad-
stropju palače, kjer so bili ateljeji „Star-
filma“, čegar lastnica je gospa Spoljaric.
Požar ni smel, se nahajali tu tudi prostori
za preizkušnje filmov. V pritličju poslopja
so bili poslovni lokali, v tretjem in čet-
rtem nadstropju ter v mansardah pa so bili
stanovanjski prostori. Palača je bila zgra-
jena šele pred par leti in je bila najmoder-
nejše opremljena.

Kako je prišlo do kata- strofe?

Včeraj popoldne je prispelo več filmov
in ga. Spoljaric je pred svojim odhodom
v Split naročila uradniku Vladimiru Sušinu
in njegovemu pomočniku Josipu Rupčiću,
naj došle filme pregledata. Sušin, ki je bil
veliko vester uradnik, se je hotel tega dela
čimprej znebiti ter je kmalu po odhodu ge.
Spoljaric odšel s svojim pomočnikom
v delavnico ter začel vrteti posamezne fil-
me, dočim je Rupčić sedel v sobi. Okrog
11.45 je Rupčić zaslišal strašen krik
in opazil, da je delavnica v plamenu. Rup-
čić je takoj spoznal strašno nevarnost in
je v paničnem strahu začel bežati po stop-
nicah proti izhodu ter skušal s klicanjem
opozoriti prebivalce na grozečo nevarnost.
Kmalu za njim je pribežal ves ožgan tudi
Sušin. Bil je ves iznemogel in se je pri
vežnih vratih vrtil nezavest. Kakor je
Sušin pozneje izpovedal, se je pri pregle-
dovanju filmov nenadoma pokazala, brzko-
na valed pokvarjene električne napeljave,
iskra in v naslednjem hipu se je vnel film,
ki ga je imel baš v rokah. Videc, da kata-
strofe ne more preprečiti, se je skušal
sam rešiti. Par minut po njegovem odhodu
iz delavnice je sledila strašna detonacija.

Ogenj je med tem zajel vso zalogo fil-
mov, kar je povzročilo eksplozijo. Eksplo-
zija je bila tako močna, da ni le porušila
celo delavnico, marveč so se zrušili vsi
stropi do strehne navzgor in do pritličja
navzdol.

Tudi stranske stene so popokale, na se-
verni strani poslopja pa se je stranska ste-
na porušila. Od eksplozije so bile demolar-
ne tudi sosedne stavbe.

Na severni strani se nahaja preko ceste
v novi palači velika kavarna. Na tej ka-
varni se je v prvem nadstropju porušil zid,
vsa okna in vrata pa je dobesedno izruvalo.
Na drugi strani se nahaja palača Srbske
banke. Tudi na tem poslopju je izruvalo
vrata in okna iz zidu, tako da je lepa no-
va stavba podobna razvalini.

V kratkem je bila vsa zgradba v plame-
nih. Eksplozija je predrila strop drugega
in tretjega nadstropja, tako da se je ogenj
z vso naglico razširil tudi v gornja nad-
stropja. Ves del mesta, Kaptol, Jelačićev
trg, pričetek Vlačke ulice, Nova vev, Baka-
čeva ulica in ostalo bližnje okolico je raz-

svetili močan žar ognja. Okrog goreče pa-
lače se je zbralo na tisoče ljudi, ki jih je
komaj zavrnil oddelek policije in vojske.
Vojaštvo je cerniralo ves del mesta, ker se
je bilo bati, da se bo eksplozija še pono-
vila.

Številne žrtve

Na mestu nesreče so se takoj zbrali ga-
silci, policijski organi in vojski, pa tudi
množice meščanov, ki so kljub nevarnosti za
lastno življenje z vneto sodelovali pri
gašenju in reševanju ponesrečenih stano-
valcev. Koliko žrtev je zahtevala katastro-
fa, še ni znano. Doslej so identificirali tri
mrtvece, namreč absolventa trgovske aka-
demije Mateja Radnića, učitelja Antona
Šupuka in kontoristko Pepico Veršec. Na
stopnišču so opolne reševalci opazili roko
neke ženske, ki je bila gotovo zakopana
pod razvalinami močnega betonskih zidov.
Med razvalinami so opazili tudi roko neke
druge ženske. Zato domnevajo, da je pod
razvalinami še več človeških žrtev. Do ve-
čera se ni moglo še niti približno ugotovi-
ti njihovo število. Stanovalec pravijo, da
je izginilo več ljudi, ki so stanovali v po-
goreli hiši, vendar pa je mogoče, da so po-
grešanci v strahu zbežali na vse strani,
ne da bi se javili oblastem. Pri katastrofi
je bilo težje in lažje ranjenih 29 oseb. Med
ranjenci sta tudi dolgoletni občinski svet-
nik dr. Miškul in odvetnik dr. Osvin
Zimmermann.

Zanimivo je, kako so rešili služkinjo
Stano Brajico, 50 let staro ženo, ki je bila
28 let v službi rodilne Radničeve. Radniče-
vim, ki so stanovali v tej hiši, je ubilo oče-
ta, mati in tri hčere pa so bile tako hudo
poškodovane, da so jih morali takoj prepe-
ljati v bolnico, dočim je služkinja, ko je
čula eksplozijo pobegnila v tretje nad-
stropje. Ko je na stopnišču opazila požar,
se je zatekla v podstrešje in se tam opri-
jela za pomole tako, da je obvisela v zraku.
Med ljudmi na cesti je ta prizor sko-
raj izzval paniko. Vselej je v višini 30 m
Gasilci so pod njo razmrli rjuhe in ji ki-
cali, naj se spusti nanje, žena pa se ni
dala pregovoriti. Šele nekemu tiskarskemu
nameščencu, nekemu dijaku in nekemu po-
lijskemu organu se je posrečilo, da so jo
rešili s strehe sosedne hiše z velikim tru-
dom, ker se je branila in hotela oditi na-
zaj v hišo, da bi rešila svojih 16.000 Din,
ki jih je prihranila v zadnjih 15 letih. Od-
vlekl jo je končno na varno po gasilski
lestvi.

Lastnik hiše Bartulić je skočil iz prvega
nadstropja, pa se je ponesrečil in si zlomil
obe nogi. Njegova žena je izgubila eno oko
in dobila poškodbe po vsem telesu. Bartu-
ličeva hiša je bila zavarovana za 4 milijone
dinarjev. Vse ostalo v hiši je bilo nezava-
rovano, tako da so največjo škodo utrpeli
hišni najemniki.

Popoldne so gradbeni delavci pričeli re-
ševati veliko hišno dvigalo, ki je bilo v ne-
varnosti, da se zruši in povzroči novo kata-
strofo med reševalci. Delo je šlo le z ve-
likimi težavami od rok, ker so se majale
stene, ki so podpirale dvigalo.

Katastrofalni požar je uničil tudi ok-
raj ves inventar Hrvatskega planinskega
društva in Zimsko-sportnega podsaveja, ki
sta imela v pritličju stavbe svoje prostore.
Blago so uničili deloma ogenj, deloma vo-
da, deloma pa razvaline.

NAČRT ZAKONA ZA UKINJENJE TROŠARINE NA VINO IN ŽGANJE

**Poročilo finančnega odbora Narodne skupščine — Trošarina na vino
in žganje se s 1. aprilom ukine in namesto nje uvede posebna tro-
šarinska taksa, ki jo bodo plačali točilci**

Beograd, 30. marca. M. Finančni odbor Na-
rodne skupščine je zasedal včeraj ves dan
pozno v noč ter je dokončal razpravo o spre-
membah trošarinskega zakona. Danes je
predložil svoje poročilo Narodni skupščini.
Podanih je bilo trije poročili, in sicer poro-
čilo večine ter odvojeni mnenji poslancev
dr. Kuntarića in dr. Metikoša.

Poročilo večine poudarja med drugim, da
spada v vrsto zakonov, s katerimi naj bi se
naše gospodarstvo kolikor mogoče razbre-
menilo, tudi zakonski predlog o spremembi
trošarinskega zakona, s katerim se ukina
trošarina, ki predstavlja najnevarnejšo jav-
no dajatev ter nadomesti ta izguba za držav-
no blaginjo z drugim dohodkom. Redkokdaj
je kaka javna dajatev in način pobiranja iz-
zvala toliko nezadovoljstva v širokih narod-
nih slojih in tako ostro obsodbo, kakor tro-
šarina na vino in žganje. Finančni odbor je
prišel pri razpravi o tem predlogu do sklepa,
da predloži Narodni skupščini predlog,
po katerem se ta javna dajatev deloma spre-
meni, deloma pa popolnoma ukine. Dosedaj
ni predpis o trošarini na vino in žganje so
predvidevali celo vrsto formalnosti, ki so
povzročali mnogo stroškov in veliko izgubo
časa, na drugi strani pa določali tako admi-
nistracijo, da je bila večini prizadetih dav-
koplačevalcev sploh nerazumljiva. Vrh tega
so v mnogih slučajih kontrolni organi še
bolj potencialni splošno nezadovoljstvo in
izzivali spore, ki so dovedli do zelo škodli-
vih posledic in krutili ugled državnih oblast-
i. Posledica vsega tega je bila, da so se ljudje
skušali čim bolj izogniti plačevanju trošari-
ne in vse bolj se je razpaslo tihotapstvo, kar
je silno izpodbijalo moralno davkoplačeval-
cev.

Finančni odbor je smatral zato za potreb-
no, da predlaga sporazumno s finančnim
ministrom korenito reformo. Spremenjeni
zakonski predlog se sedaj glasi:

Besedilo zakona

§ 1. Točka 4. člena 72. zakona o državnih
trošarinah se odsele glasi:

1.) Na vino, uvoženo iz inozemstva, se bo
pobiralo na račun državne in banovinske
trošarine za 100 litrov 200 Din, na žganje,
uvoženo iz inozemstva, pa od hektolitrske
stopnje po 20 Din.

2.) Državna in banovinska trošarina se bo
v bodoče pobirala samo od gostilničarjev in
od onih obratov, ki prodajajo vino in žganje
v originalnih zaprtih steklenicah. Pod gos-
tilničarje se razumejo vsi točilci pijač na
drobno. Od teh se bo pobiralo na račun
državne in banovinske trošarine, plačljivo
v dveh mesečnih obrokih naprej pri pristoi-
nih davčnih uradih, in sicer:

1.) v Beogradu in Zagrebu desetkratni iz-
nos odmerjene točilne takse, I. kategorije,
ki znaša v 1. skupini 3000, v 2. skupini 2000,
v 3. skupini 1500 in v 4. skupini 1000 Din,
tako da bo znašala ta trošarinska taksa v
1. skupini 30.000, v 2. skupini 20.000, v 3.
skupini 15.000 in v 4. skupini 10.000 Din
letno.

2.) V Ljubljani, Mariboru, Subotici, Oste-
ku, Novem Sadu, Sarajevu, in Splitu osem-
kratni iznos točilne takse, I. kategorije, to-
rež v 1. skupini 24.000, v 2. skupini 16.000,
v 3. skupini 12.000 in v 4. skupini 8000 Din.

3.) V mestih, ki imajo nad 20.000 prebi-
valcev, šestkratni iznos točilne takse I. ka-
tegorije, torej 18, 12, 9 in 6 tisoč Din.

4.) V mestih, ki imajo 10 do 20.000 prebi-
valcev, štirikratni iznos točilne takse II.
kategorije, ki znaša v 1. skupini 2000, v 2.
skupini 1500, v 3. skupini 1000 in v 4. sku-
pini 600 Din letno, tako da znaša trošarin-
ska taksa 8000, 6000, 4000 in 2400 Din.

5.) V mestih, ki imajo 5 do 10.000 prebi-
valcev, trikratni iznos točilne takse II. ka-
tegorije, torej 6000, 4500, 3000 in 1800 Din
letno.

6.) V mestih, ki imajo izpod 5000 prebi-
valcev, dvakratni iznos točilne takse II. ka-
tegorije, torej 4000, 3000, 2000 in 1200 Din
letno.

7.) V krajih (selih), ki imajo nad 5000
prebivalcev, štirikratni iznos točilne takse
III. kategorije, ki znaša v 1. skupini 1500,
v 2. skupini 1000 in v 3. skupini 600 in 4. sku-
pini 400 Din, tako da bo torej znašala tro-
šarinska taksa letno po skupinah 6000, 4000,
2400 in 1600 Din letno.

8.) V krajih, ki imajo 2500 do 5000 prebi-
valcev, trikratni iznos točilne takse III. ka-
tegorije, torej 4500, 3000, 1800 in 1200 Din
letno.

9.) V krajih, ki imajo izpod 2000 prebi-
valcev, dvakratni iznos točilne takse III.
kategorije, torej 3000, 2000, 1200 in 800 Din
letno.

Opomba 1.: Gostilničarji plačajo to takso
v dvomesečnih, trgovci pa v tromesečnih ob-
rokih naprej. Od tako pobranih taks se bo
izplačalo 50 odstotkov pristojni banki upra-
vi, ostanek na ore v državno blaginjo.

Opomba 2.: Osebe, ki bodo brez troša-
rinske pravice pričele točiti pijače, ne da bi
predhodno plačale takso, določeno s
tem zakonom namesto državne in banovin-
ske trošarine, se kaznujejo s trikratnim iz-
nosom predpisane točilne takse.

Opomba 3.: Branjarje, spencerje in osta-
le trgovine, ki prodajajo vino in žganje v
originalnih zaprtih steklenicah, morajo pla-
čati na račun državne in banovinske tro-
šarine:

1.) V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Ma-
riboru, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu,
Splitu in Subotici po 6000 Din letno.

2.) V krajih, ki imajo nad 2000 prebi-
valcev, 3600 Din letno.

3.) V krajih, ki imajo manj kakor 2000
prebivalcev, 1200 Din letno.

Ta znesek se mora plačati trimesečno na-
prej pri pristojni davčni upravi, ki izda o
tem posebno potrdilo. Kdor bi prodajal
vino in žganje brez prijave in ne da bi pla-

čal to takso, se kaznuje z enkratnim izno-
som te takse.

Opomba 4. Občinske trošarine za tekoče
leto ostanejo neizpremenjene. Od 1. januar-
ja 1933 dalje pa se maksimirajo in bodo
smele občinske trošarine na vino znašati
največ 50 Din od 100 litrov, za žganje pa
največ 5 Din od hektolitrske stopnje.

Opomba 5. Postopanje o trošarinskih
prestopkih, ki so ob uveljavljanju tega za-
kona v teku, se ustavi. Dosedaj še nepla-
čane trošarinske kazni se oprostijo in mora-
jo obsojenci plačati samo stvarno troša-
rino.

Opomba 6. Kmetje in vinogradniki, ki
prodajajo vino lastnega pridelka v svojih
krajih od 5 litrov naprej, v mestih, trgih
in na sejnih pa od 10 litrov naprej nen-
krat, se ne smatrajo za točilce na drobno
in ne plačajo ne točilne takse in ne troša-
rinske takse. Prav tako smejo prodajati
brez plačila teh taks izven kraja svojega
stalnega bivališča vino v količinah nad 50
litrov. Žganje pa v količinah nad 25 litrov
skupno.

Opomba 7. Izvzeto od določb čl. 5. za-
kona o skupnem davku na poslovni promet,
se bo skupni davek na vino in žganje od-
merjal skupno s pridobitno na osnovi ugo-
tovljenih podatkov v višini stopnje, predvi-
dene po uredbi o skupnem davku na po-
slovni promet.

Opomba 8. Zasebna trošarinska skladišča
za vino in žganje se s 1. aprilom 1932 uki-
nejo. Lastnikom teh skladišč se bo predpi-
sal iznos na račun državne in banovinske
trošarine po teh predpisih na osnovi točil-
ne takse. Lastniki privatnih skladišč, ki ni-
majo točilne pravice, so dolžni takoj vlo-
žiti prošnjo pri pristojni oblasti za točilno
dovoljenje, na čigar osnovi se jim bo na-
to poleg točilne takse predpisal tudi odgo-
varjajoči znesek na račun državne in bano-
vinske trošarine. Zaloge vina in žganja, ki
bodo ob uveljavljanju tega zakona obsto-
jele v takih skladiščih se ne bodo smele
odprodati ali odložiti, dokler si lastniki ne
pridobijo točilne pravice.

Opomba 9. Po dosedanjih predpisih že
plačane državne trošarine za vino in žga-
nje od zalog, ki se bodo nahajale 1. aprila
1932, ko stopi ta zakon v veljavo, v skla-
diščih, se bodo vrnila na prošnjo, ki jo je
treba vložiti do 1. maja 1932. Isto velja tu-
di za banovinske trošarine. Za količine žga-
nja izpod 10 litrov in vina izpod 25 litrov,
se že plačana trošarina ne bo povrnila.

Opomba 10. Pričeni s 1. aprilom 1932 se
ne bo več pobirala državna in banovinska
trošarina na vino in žganje, ne glede na to,
ali se nahaja blago na potu ali pa se
baš v tem času odpremi kupcu. Z istim
dnem bodo davčne uprave zadolžile vse
točilce pijač na veliko in drobno s taksa-
mi po tem zakonu za preostala tri tromese-
čja tekočega leta.

Opomba 11. Iznosi, predvideni kot nado-
mestek za državno in banovinsko troša-
rino in ki so po tem zakonu vezani na točil-
no takso, se lahko povišajo ali znižajo pod
enaki pogoji, kakor točilna taksa.

Opomba 12. Potrebna navodila za izvr-
šitev teh odredb bo predpisal finančni mi-
nister s posebnim pravilnikom.

§ 2. Točka 11. člena 72. zakona o državnih
trošarinah se briše.

§ 3. Trošarina na spirit se odmerja ena-
ko za poljedelske in industrijske tvornice
na 24 Din. Obenem se ukine prepoved iz-

dajanja novih koncesij za nove tovarne
špirta. Prav tako se ukine prepoved, po
kateri poljedelske tovarne niso smele izde-
lovati rafiniranega špirta. Banovinska tro-
šarina se s 1. aprilom 1932 maksimira na
5 Din od hektolitrske stopnje, občinska
trošarina pa s 1. januarjem 1933 na isti
znesek.

§ 4. V svrhu enotne prodaje se ustanovi
v Beogradu prodajna centrala za špirit. V
upravnem odboru te centrala ima finančno
ministrstvo poleg svojega komisarja še
najmanj dva člana. Ta centrala bo vršila
celokupno prodajo špirta v tu- in inozem-
stvu. Cene špirta bo določal finančni mi-
nister. Sestavo in delokrog prodajne cen-
trale bo predpisal finančni minister z ure-
bo v soglasju s finančnim odborom. Vla-
da se pooblašča, da v sporazumu s finanč-
nim odborom lahko predpiše mešanje ben-
cina s špiritom za motorski pogon. Za to
zmes se določa trošarina v znesku 3 Din
od kg. Vlada se nadalje pooblašča, da do-
loži kake surovine se smejo uporabljati za
izdelavo špirta.

§ 5. Trošarina na esence se določi na 3000
Din od 100 kg.

§ 6. Trošarina na kvas se poviša od 4
na 8 Din od kg. Obenem se ukine doseda-
nja prepoved izdajanja novih koncesij za
tovarne kvasa.

Oddvojena mnenja

Narodni poslanec dr. Ante Kuntarić za-
hteva v svojem oddvojenem mnenju, da
se predpiše točilcem alkoholnih pijač v ko-
palistihi in letoviščih, ki poslujejo samo v
eni sezoni, to je letni ali zimski, samo po-
lovična trošarinska taksa. Minister financ,
naj bi se pooblastil, da sporazumno z mi-
nistrom trgovine določi, katera kopališča
in letovišča se smatrajo za sezonska.

Narodni poslanec dr. Milan Metikoš pa
predlaga, da ostane dosedanja trošarina na
vino in žganje, reformirana pa naj se način
pobiranja tako, da bi se plačevala troša-
rina šele takrat, ko se prične trošarini pod-
vržena pijača točiti.

Danes se prične razprava v Narodni skupščini

Beograd, 30. marca p. Narodna skupšči-
na je imela danes prvo sejo po katoliških
velikonočnih praznikih. Današnja seja je
bila sama formalna in svrhu določitve dne-
nega reda. Uvodoma je predsednik sporo-
čil, da je finančni odbor predložil svoje
poročilo o trošarinskem zakonu. Med osta-
limi sporočili je predsednik objavil, da je
senat sprejel proračun, zakon o žitnem re-
žimu, zakon o izpremembi davčnih zaka-
nov in zakon o taksah. Minister pravde je
zahteval izročitev nekaterih poslancev so-
dišču. O tem bo razpravljala imunitetni o-
dbor. Skupščinski odbor za proučitev zakon-
skih predlogov o zaščiti kmetov in maksi-
miranju obrestne mere se je konstituiral in
izvolil za predsednika poslanca dr. Ninka
Perića. Po odobritvi dopustov nekaterim
poslancem in rešitvi nekaterih manjših za-
dev je Narodna skupščina sklenila, da pri-
de na dnevni red prihodnje seje, ki se bo
vršila jutri dopoldne ob 10., predlog zaka-
na o izpremembi trošarin.

Velika stavka v čeških premogovnikih

**Razširjenje stavkovnega pokreta v severnočeških premogovnikih
Stavka nad 30.000 rudarjev**

Praga, 30. marca. h. Stavkovni pokret se
v vseh revirjih vedno bolj razširja. Vseka-
že, da je položaj kritičen. V 57 rovih stav-
ka nad 30.000 delavcev. V severnočeškem
revirju, v Mostecu in okolici, so se pridru-
žile stavkajočim nove skupine rudarjev.
Na vsem severnem Češkem delajo samo
v enem rudniku. Razen včeraj ni prišlo ni-
kjer do novih spopadov. Čeprav hodijo
stavkajoči in brezposelni od rova do rova.
Povsod je orožništvo ojačeno.

Pač pa je prišlo davi v ostrovske re-
virju do velikih demonstracij, ki so traja-
le ves dan. Interventirala je policija, ki pa
so jo demonstranti sprejeli s kamenjem.
Iz množice je padlo tudi nekaj strela. Po-
licija se je najprej branila brez strelnega
orožja, morala pa je kasneje rabiti revol-

verje. En policist je bil hudo ranjen, več
pa je lahko ranjenih. Težko ranjen je bil
tudi en delavec. Med demonstranti so ugo-
tovili mnogo tujih državljanov.

Davi se je stavka razširila tudi na revir
Kladno, kjer stavka doslej četrtina rudar-
jev. Stavkajoči so napadli rove, v katerih
se delali. Tudi v tem kraju je koncen-
trirano orožništvo. Delajo samo v revirju
Falknov. Stavkajoče rudarje vodijo komu-
nist. Računajo, da stavka skupno 30.000
rudarjev.

Na plenarni seji parlamenta je minister
za delo inž. Dostalek podrobneje poročal
o obsegu stavke. Računajo, da bo stavka
trajala še jutri, kar kažejo znaki, da mno-
go delavcev ni več za nadaljevanje tako-
ga.

Znižanje banovinskega proračuna

Beograd, 30. marca. AA. Finančni mi-
nister je odobril vse banovinske proračune
za leto 1932/33.

Pri proučevanju banovinskih proračunov
se je pazilo na načelo kar najracionalnej-
šega varčevanja, tako glede višine prora-
čuna kakor tudi glede raznih bremen. Ta-
ko da se predložene številke posameznih
banovinskih proračunov znatno razlikujejo
od sedanjih proračunov, ki jih je finančni
minister odobril.

Predlagani proračuni dravske banovine je
znašal 170.532.955 Din. odoben pa je v vi-
šini 147.452.142 Din. Za kritje svojih izdat-
kov sme banka uprava odmeriti razen
ostalih že odobrenih banovinskih davčev in
drugih dohodkov še banovinsko doklado na

vse neposredne davke v višini 35%, cestno
doklado 25% in zdravstveno doklado
10%.

Smrt italijanskega socialističnega prvaka

Pariz, 30. marca ž. V pretekli noči je
umrl za pljučnico znani italijanski politik
Filippo Turati, star 75 let. Pokojnik je bil
rodom iz Lombardije. Studiral je pravno
vede in se kmalu prišel uveljavljati v poli-
tičnem življenju. Postal je eden izmed vo-
diteljev severnoitalijanske socialistične
stranke. V Milano je bil ob koncu preteke-
lega stoletja izvoljen prvič za poslanca.
L. 1926 je pobegnil v Francijo, ker je faš-
istični režim uporabljal proti njemu političen
proces. V emigraciji je Turati v družbi Ni-
tija in drugih vodil pariško protifašistično
koncentracijo.

Pred londonsko konferenco

**Razgovori v Londonu bodo imeli značaj predposve-
tovanj, odločilna pogajanja bodo pa v Ženevi**

Berlin, 30. marca č. Državni kancelar
dr. Brüning se spričo nemških predsedni-
skih volitev, kakor znano, ne bo mogel
osebno udeležiti londonske konference gle-
de podunavskega gospodarskega sodelova-
nja. Listi domnevajo, da bo Nemčijo za-
stopal na konferenci državni podtajnik v
ministertvu za zunanje zadeve Bülow. Dr.
Brüning bo zastupil Nemčijo šele po pre-
sedniških volitvah in bo brzokoma odpoto-
val v Ženevo na zasedanje razorožitvene
konference, ki se prične 11. aprila. V Že-
nevi se bodo tedaj zopet zbrali vsi evrop-
ski državniki, zaradi česar je pričakovati,
da se bodo londonski razgovori o poduna-
vskem gospodarskem sodelovanju nadalje-
vali v Ženevi.

Vest, da je Tardieu uspešno njegovo
prizadevanje, da se se pred sestankom

Premirje v Nemčiji

V nedeljo poteče štirinajstodnevno premirje v boju med političnimi strankami Nemčije, oziroma v boju dveh glavnih skupin: weimarske koalicije in narodno-socialistične stranke. Premirje je nedvomno prav srečno izbrano, saj bodo imele vladne stranke dovolj prilike, da pripravijo agitacijski material za prihodnji teden. Medtem namreč oblasti pridno rijejo po zaplenjenih narodno-socialističnih listinah in pruski notranji minister Severing, ki je odredil, da ostri postopek proti hitlerjevci, ve dobro, da služi tudi sebi za prihodnje volitve na Pruskem, ako za predseidniške volitve izkoplje iz hitlerjevskih arhivov čimveč obremenjujočih listin, programov in načrtov. Hindenburgovim strankam za prihodnjo nedeljo tedaj najbrž ne bo manjkalo streliva, vprašanje je le, ali bo izkopani material tudi kaj zalegel pri današnjih prilikah v Nemčiji.

Glasovi o nameravanem udaru Hitlerjevih čet so medtem skoro utihnili, kajti izjava ministra Grönerja, da je bila stroga pripravljenost narodno-socialističnih oddelkov odrejena za njegovo vednost, je onemogočila nadaljnjo eksploatacijo te zadeve v strankarske svrhe. Malo nepričakovano je Brüningovi vladi vendarle prišel ta odločni migljaj in jo trenutno napolnil z veliko skrbjo za bodočnost. Skrajno različni stališči Severinga in Grönerja napram Hitlerju ne obetata nič dobrega in Grönerjev nastop si koalicijski tolmachi kot skrajno neolajnost po ravno kar doseženi zmagi.

Vzrok temni pojavi pa je v dejstvu, da imajo nacionalisti svoje simpatizirje tudi v vseh ministrstvih, med vodilnimi osebami industrije in financ in pri vsem konservativnem tisku. Trditve, da so nacionalisti zakonita stranka in čuvar reda v nemški državi, podpirajo tudi mnogi listi izven Hitlerjeve organizacije in padajo tudi pri najvišjih krogih na rodovita tla. Ravno ti krogi so z Grönerjevo pomočjo tudi paralizirali

Severingov udarec in prisilili pruskega notranjega ministra, da je sklenil s Hitlerjevci poravnavo. Na temelju dogovora med zastopniki pruske vlade in odposlanci Hitlerjeve stranke je prošli teden slednja odstopila od pritožbe zoper Severinga na državno sodišče, pruski notranji minister pa je pristal na to, da vrne ves zaplenjeni material, razen listin, ki so za nadaljnjo preiskavo še neobhodno potrebne. Kompromis, ki tako ljuto desavuiru pruskega notranjega ministra, je izključno nemška posebnost. Nikjer drugje na svetu se ne bi vlada pogajala s stranko, ki je osumljena upora, v Nemčiji pa so Severinga stisnili v klešče, da se je moral umakniti. Kakšno zadoščenje za Hitlerjeve, da jih zakonita vlada smatra za enakovredne kompromisante in da se odpove svojem bojevitemu stališču pri grožnji pritožbe na državno sodišče. Morda je Severing res nekoliko prenapel svoje postopanje proti narodnim socialistom, verjetneje pa je, da se je zbal odločbe sodišča, vedoč, da bo vsekakor izpadla proti njemu. Po vsej priliki bera v zaplenjenem materialu ni tako velika, kakor se je je nadejala koalicijska, gotovo pa je, da energični udarec ni bil vreden ponižujočega umika. Gröner je Severingov naskok izpremenil v silno agitacijsko sredstvo za Hitlerjeve, ki so splošno prepričani, da bo umiku pruske vlade sledil ob volitvah v prusko zbornico neminovni poraz.

Se ta teden bo vse tiho v Nemčiji. Niti priljubljenih obhodov, niti letakov, niti zborovanj, niti običajnih političnih pobojev ni bilo od 20. marca dalje. Časopisi nudijo sliko države, ki je v globokem notranjem miru, v resnici pa stoji tik pred drugo volitveno predsednika in posredno pred volitvami v pruski državni zbor. Hitlerju poje 10. aprila za vse. Ako ne bo obdržal svojih 11 milijonov glasov, bo to dokaz, da mu je odprta samo še pot navzdol, njegov padec bi za vedno oprostil Nemčijo panične more in zatemnel bi čar, ki obdaja hitlerjevski pokret.

Trošarina na vino in žganje

Beograd, 29. marca.

Narodni skupščini je predložen zakon o spremembi trošarinskega zakona, kolikor se nanaša na vino, žganje, špirit in kvas. Ob tej prilici se je med poslanci pojavil močan pokret, da se vino in žganje sploh oprostita vseh vrst trošarin in da postane ta predmet povsem svobodne trgovine. Vrhlo so se vsestranske diskusije. Mnogim se je ta predlog dopadel, drugi pa so ga odklanjali. Posledica je bila, da je vlada svoj prvotni načrt umaknila in predložila novega, ki predvideva sicer ukinitve trošarine na banovinske trošarine na vino in žganje, uvaža pa v nadomestilo izpadka (150 do 200 milijonov dinarjev letno) nove takse, katerim so podvrženi vsi maloprodajalci in ki bazirajo na dosedanjih točlini taksi. Ta naj bi se povišala za 6 do 10 krat in s tem povišanjem nadomestila trošarina na vino in žganje.

Promet z vinom in žganjem naj bi bil po novem osnutku prost. Producent bi smel vsakomur prodati nad 50 litrov vina ali nad 25 litrov žganja. Vendar pa sme kupcu to količino porabiti izključno za sebe in svojo rodbino, ne sme žnjo ne trgovati in je tudi ne deliti. Vsaka druga prodaja vina ali žganja je za vsakogar vezana na obrtni zakon, ki pa mu še manjka tozadevni pravilnik.

Precej občutne takse predvideva novi osnutek za trgovce, ki prodajajo alkoholne pijače v zaprtih steklenicah. Takse se bi ravnale po velikosti kraja, njihov donos pa po polovici delil med banovino in državo. Novi predlog je brezdvomno ugoden za producenta, ki bo oproščen vseh prijav, kontrolnih listov in kontrolnih organov izveniški one, ki jih določa vinski zakon. Vinogradniki lahko tudi pričakujejo, da bo postal promet z vinom živahniji. Mogoča bo zamenjava vina za žito ali druge potrebščine.

Interesi gostilničarjev so v novem osnutku varovani v toliko, da je izključno njim pridržana pravica podrobnega razpečavanja vina. Tudi oni so oproščeni vseh kontrol zaradi trošarine, problem za nje pa je nova taksa, ki se po svoji naravi ne da tako pravično razdeliti, kakor so se trošarine. Sredstvo proti preveliki odmeri takse je dano z možnostjo priziva na višjo instanco.

Važen pa bo novi zakon tudi za prave občine, od katerih je večina svoje proračune bazirala na trošarinah. Vinogradniki smo se sicer stalno borili proti temu, moramo pa vendar s tem dejstvom računati. Žnjim računa tudi novi zakon, ki določa, da ostane občinska trošarina do 31. decembra t. l. v višini, v kakršni je določena v letošnjih občinskih proračunih. Tudi za bodoče ostane občinska trošarina na vino in žganje, vendar pa zakon določa maksimalno mero. Trošarino si bodo morale občine same pobirati in se bo najbrž v mnogih primerih dogodilo, da bo prišlo tudi tu do medsebojne pogodbene plačevalne plačevanja.

Novi zakonski osnutek ne pozna nikake razlike med različnimi vrstami vina. Tudi buteljčna vina se obravnavajo enako kakor druga vina, kar bo prišlo v korist zlasti pridelovalcem kvalitetnih vin. Pač pa je za vinogradništvo občuten minus v tem, da novi predlog ne določa več izvoznih premij za vino. Ako bo predlog sprejet bodo torej izvozne premije odnadle z dnem, ko bo stopil novi zakon v veljavo.

Za špirit so določene nekaj manjše stopnje trošarine od dosedanjih, trošarina pa se bo pobirala še dalje pri tovarnarju. Za

kvas določa novi predlog za 4 Din povišano trošarino. Za povišek pa bodo morale plačati tovarne, ne da bi smele povišati ceno kvasu. Dovoljeno bo zopet ustanavljanje novih tvornic kvasa, ker bo sedanji kartelni dogovor ukinjen.

Z novim osnutkom predvideni način obdavčenja alkoholnih pijač je povsem nov. Ako bo sprejet, bo praksa pokazala, kak je, in ga ocenila.

Lovro Petovar.

Napredovanje učiteljstva

Beograd, 30. marca. p. Z odlokom ministarstva prosvete so imenovani za učitelje v IX. položajni skupini naslednji učitelji: Rudolf Koblica na Bledu, Jožefa Reven v Skaljah, Vladimir Dermota v Igavasi, Alojzija Verbek v Novi cerkvi v Celju, Nada Bobič v Rušah, Emilija Potočnik v Laskovcu, Ana Pizzulin v Novi vasi, Ana Beranič v Selah pri Ptuj, Milan Sila v Podstenicah, Jože Jordan v Igavasi, Vasil Vinkler v Novi vasi, Ernestina Trepečnik na Blanci, Franja Čonč v Lokavcu, Ivan Dodič v Črni pri Prevaljah, Marija Mikler na Bregu pri Ptuj, Franja Plavšak-Strazišar v Trbovljah, Josip Turk v St. Rupertu, Kristina Klinc pri Sv. Tomažu pri Ptuj, Marija Nachtigal pri Sv. Juriju v Slov. goricah, Martin Ambrož v Vitanju, Vida Jamšek pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah in Ivan Sajevec, strokovni učitelj na realni gimnaziji v Celju.

Načrt zakona o pobijanju draginje

Beograd, 30. marca. AA. Danes se je pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta G. Petra Živkovića vršila seja ministrskega sveta, na kateri so sestavili besedila: 1. predloga zakona o dogovoru glede znanstvenih, šolskih in umetniških odnošajev, sklenjenem z republiko Poljsko; 2. predlog zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o pobijanju draginje, in 3. predlog zakona o grajenju domov in drugih objektov društev in ustanov, ki spadajo v pristojnost ministrstva za telesno vzgojo prebivalstva. Vsi ti predlogi bodo dostavljeni Narodnemu predstavništvu v zakonodajni postopek.

Važen odlok državnega sveta

Beograd, 30. marca. AA. Državni svet je na svoji splošni seji sklenil: Vprašanje krajevine pristojnosti upravnih sodišč se mora gledati na čl. 15. in 18. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih presoja pri sedežu upravne oblasti, ki je v sporu izdala akt v prvi stopnji. Upravno sodišče, ki dobi v roke tožbo, za katero teritorialno ni pristojno, ni dolžno istočasno s takim sklepom poslati akta v rešitev upravniemu sodišču, ki bi bilo po njegovi sodbi pristojno.

Iz zdravniške službe

Beograd, 30. marca. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za asistenta v državni bolnici za ženske bolezni v Ljubljani v 7. skupini dr. Leo Šavnik, dosedanjí asistent splošne državne bolnice v Ljubljani, na lastno prošnjo.

Rusko vohunstvo v Besarabiji

Bukarešta, 30. marca. AA. Policija je odkrila blizu mesta Sinisova v Besarabiji važen centrum sovjetskega vohunstva in aretirala več ljudi. Rumunske straže so ranile nekega sovjetskega kurirja, ki je hotel priti preko Dnepra. Pri njem so našle več važnih dokumentov. Poročajo tudi, da sta dva sovjetska obmejna stražnika, med njima neki oficir sovjetske vojske, prišla čez Dnepr blizu vasi Kozernita, kjer so ju obmejne straže aretirale.

Beda v reduciranem revirju

Senovo pri Rajhenburgu, 29. marca. Položaj na Senovem je vedno slabši. Sledile so nove redukcije rudarjev in obetajo se še ponovne. Občinska uprava je imela več sej in njen prehranjevalni odbor je bil pred prazniki stalno zaposlen. Za praznike se je razdelilo med rudarske družine 20.000 Din, ki jih je nakazal G. Ivan Pucelj, minister za socialno politiko in narodno zdravje. Zahvaljujem se gospodu ministru v imenu vseh deležnih. Prav tako se zahvaljujem g. dr. Kramerju, ministru za trgovino in industrijo, gg. narodnim poslancem Drmelju, Pustoslemku, Prekoršku in dr. Rapetu za ves trud in naklonjenost, ki so mi jo izkazali ob priliki mojega potovanja v Beograd, kjer sem na vseh pristojnih mestih prošil za omiljenje težavnega položaja naših rudarjev. Povsod sem videl, da vsi razumevajo v polni meri katastrofo; obljubili so mi vsi, da se bo storilo, kar je narediti mogoče. Ali TPD je privatno podjetje, ki dela po svojih namerah in računa samo številčno rentabilnost svojih rudnikov. In v resnici so ostali vsi ukrepi TPD v veljavi brez ozira na človeški »materijal« in brez ozira na dobičkonosno preteklost.

Predstojništvo občine je ukrenilo vse po svojih najboljših močeh. Občina je razdelila en vagon koruze deloma po nižnji ceni, deloma zastojni. Poleg onih 20.000 Din za koruzo za družine opuščenih rudarjev in za ubožne prebivalce občine Senovo. Skupno je prehranjevalni odsek zadnje tri dni pred prazniki razdelil čez 500 nakaznic za živila. Člani občinskega odbora v polni meri razumevajo položaj delavstva in le redki so še ljudje, ki ne morejo in nečejo videti bede delavstva, ker sami niso siromašna še občutli. Kritika ob polni mizi je seveda lahka. So tudi taki, ki imajo ob vsaki priliki polna usta lepih besed, ko je pa treba dejanj, jih pa ni na dan. — Prosim vse one občane, ki zmorejo nuditi rudarjem, osobito pa ubogi deci, kak pomoč, da to storijo po svojih močeh. Saj vsi živimo, odnosno smo živeli od dela rudarjev — vsak s svojim delom posredno ali neposredno.

Pomožna akcija je vsaj nekoliko pripomogla, da so praznički poteki boljše, kakor se je bilo bati. — Vsak, kdor se je zglasil na občinskem uradu, je dobil pomoč, kolikor so prilike dopuščale. — Naša pomožna akcija je segala tudi v okolice občine Rajhenburg, Arnesko, Blanco, Razter, Anža, Gorico, Stolonik, Mrtna sela, Veliki Kamen, Koprivniko, Veternik. — Treba pa bo še pomoči, mnogo pomoči!

Tudi prehranjevalna akcija je uspešno polno, tako da dobivajo najsiromašnejše družine in njihovi otroci dnevno prehrano ali vsaj najnujnejše. Ga. Košarjeva podarila dnevno 2 l mleka; g. Radej Josip, gostilničar v Dovčevem je daroval 10 kg fižola, ga. Sadarjeva Nežka daje celodnevno hrano 1 l otroku, ga. Senica dnevno 1 l mleka in 1 kosilo, g. Kolka, soproga rudniškega ravatelja ima dnevno 2 otroka na zajtrku, g. Kadivnik daje celodnevno prehrano 1 otroku, g. Jeriček A. dnevno 1 l mleka, g. Ribizelj, čevljar, dnevno 1 kosilo; g. Zener, mesar, je dal za 4 družine meso za praznike, g. Kovarčič daje dnevno kruh eni družini, ga. Hofbekova dnevno 2 l mleka; g. Kušar, paznik, ima dnevno 1 otroka na hrani, g. Zupanc Martin dnevno 2 otroka na kosilu, g. Kodelja dnevno 1 otroka na kosilu, g. podžupan Mirt ima celodnevno na hrani 1 otroka, g. Boraga, poslovođa del. konzuma, je dal za 1000 Din živil, ga. dr. Benedičičeva ima dnevno 4 otroke na kosilu, ga. inž. Vrbičeva podarila dnevno 1 l mleka. V imenu občine se vsem dobrotnikom prav iskreno zahvaljujem!

V teku je tudi podpompa akcija Krajevne zaštite dece in mladine na Senovem. Pri tej akciji deluje pred vsem učiteljstvo tukajšnje osnovne in mešanske šole. Najnikdo ne odslavi prošilcev praznih rok! Vsak naj pomaga po svojih močeh, ker vsi prosijo samo za one bedne in siromašne, ki bi radi s težkim delom zaslužili kruh svojim družinam, a je položaj tak, da ne dobijo prilike za to delo. Pomislite vsi na uboge, nedolžne otročiče, ki prosijo stare kruha, a ti ga jim dati ne morejo! Načelstvo občine je poslalo tudi prošnjo na generalno ravateljstvo TPD v Ljubljani za pomoč, ker je dejansko moralna obveznost družbe, da vsaj delno odpomore bedi rudarskih družin. Do praznikov sicer nismo prejeli še nikakega odgovora. Občinska uprava pa vendar pričakuje ugodne rešitve.

Delavstvo prenaša svojo usodo mirno in gleda z upanjem v boljšo bodočnost. Hvalžno je za vsak kosček kruha. Naloga državne uprave pa je, da ukrene vse možno za olajšanje te bede.

Zahvaljujem se tudi rudarskemu glavarstvu v Ljubljani za pomoč petim družinam!

Dr. Benedičič, župan.

Junaki noža

Kamnik, 30. marca. V ponedeljek popoldne je sedela v gostilni pri »Jurku« v Čmri večja družba fantov. Ko so se v mraku že precej okajali vračali proti domu, so pred novo zgrajeno šolo na Krivčevem dohiteli 24letnega Antona Kuharja, podomače Suškovega, ki je prej sam brez družbe tiho sedel v gostilni. Dva mlada vročerkna fanta iz sosednje vasi sta ga brez povišja napadla, ga podrla na tla in začela obdelovati z noži. Ljudje, ki so bili priče prizora, so se oddaljili, bodisi, ker so se bali pretepajočih se fantov ali pa poznejših sitnosti pri sodišču. Šele ko sta napadalca odšla, so pihili h Kuharju in videli, da leži ves v krvi. Napadalec sta mu prizadejala 3 hude rane. Na desni strani prsi ima globok urez, ki pa k sreči ni poškodoval pljuč. Na levici ima na dveh mestih prerezone kite.

Kakor je ugotovila zdravniška ga. dr. El. za Sossova, katero so takoj zvečer poklicali k ranjenicu, so rane precej nevarne. Zato so Kuharja takoj naslednjega dne prepeljali v Ljubljano v bolnico. Vzrok napada na mirnega in nič hudega slutelčega fanta je staro sovraštvo, ki ga gojijo fantje ene vasi do fantov iz drugih krajev.

Vremenska napoved

Zagrebiška vremenska napoved za danes: Toplo, vreme spremenljivo z morebitnimi padavinami. —

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Menjajoče se vreme, vedno bolj oblačno, kasneje zapadni vetrovi; ni še gotovo, da bo toplejše vreme trajalo dalje časa.

Dr. Joža Bohinjec:

Usodni dnevi socialnega zavarovanja

Najjačši stebel socialne zaštite delavcev in nameščenec se je pričel resno majati. Socialno zavarovanje, edina solidna povojna socialna pridobitev v materialno in zdravstveno pomoč delavcem in nameščenem preživlja usodne dneve. Podobna je usoda zavarovanja sicer tudi v drugih državah, toda te se dobro zavedajo resnosti situacije in budno pazijo, da ohranijo pozicijo tej najpomembnejši kulturni pridobitvi in ji dajo možnost rednega izvrševanja njenih velikih socialnih nalog. Potrebno bi bilo, da bi se tudi pri nas vsi poklicani zavedali velike važnosti delavskega zavarovanja, ki ima zlasti v času gospodarskih kriz in velikih socialnih potreb vršiti še posebno odgovorno funkcijo vzdrževanja socialnega mira. Od l. 1922. nismo doživeli še nobene novelizacije zakona o zavarovanju delavcev. Šele v zadnjem času je bilo storjenih nekaj grobih poselov v namenu, da se olajša kritično stanje zavarovanja: zvišana je bila premija v bolniškim zavarovanju od 6 na 6,5 %, v nekaterih pokrajinah države na 7 %, podporna doba je bila znižana od 52 na 26 tednov in za poročniške denarne datave je bila karenačna doba podaljšana od 3 na 10 mesecev. Osnutek novega zakona s temeljitimi reformami je pripravljen že več časa, a dosedaj še ni prišlo do odločitve o njegovi usodi.

Popolno nepoznanje pomena in položaja delavskega zavarovanja celo v teh skrajno resnih časih se je pokazalo, ko se je znalo, da vsebuje finančni zakon pooblastilo ministru za socialno politiko in narodno zdravje, da more za brezposelno zavarovanje potrebno kritje dobiti z zvišano 3,6 % paritetno premijo na zavarovano mezo delavcev in nameščenec. Ob tej priliki so bili stavljeni predlogi, naj bremena brezposelnega zavarovanja prevzame bolniško in nezgodno zavarovanje z zneskom, ki bi se pridelilo po izvedeni reformi teh panog zavarovanja, dasi nihče niti približno ne more vedeti, kolika bi bila ta prihodnja. Brezposelnost ne morejo biti zavarovani s premijo iz negotovnega bodočega rezultata štednje. Reforma v smeri štednje in zdrave ekonomizacije v upravi, v izdatkih in dohodkih, je dejansko v delavskem zavarovanju potrebna, toda v prvi vrsti zaradi težke krize v zavarovanju samem.

Malo čudno je iskati v delavskem zavarovanju neusahljive vire za vse mogoče socialne potrebe, kakor da bi bili v delavskem zavarovanju osredotočeni ključ do rešitve vseh drugih poredkih socialnih problemov. Brezposelnost je nov, obožen in težak problem, ki ga ni mogoče reševati in rešiti z odvzemom vode iz posušenih studencev, določenih za napajanje velikih polj delavskega zavarovanja. Ze danes nosi bolniško zavarovanje precej občutno breme za oskrbo brezposelnih; mnogi brezposelnosti postanejo ob redukciji bolnišnic in iščejo pomoči pri bolezenskem zavarovanju, namesto da bi jo dobili pri brezposelnostnem zavarovanju.

Delavsko zavarovanje mora sloneti na matematično ugodno ravnanje med dohodki in izdatki. Izdatki so izraz socialnih potreb v trenutku nastopa zavarovalnega slučaja. Kvantiteta in kvaliteta teh potreb morata biti seveda v skladu vsaj z najprimitivnejšimi pojmi o potrebah delavca v slučaju bolezni, nezgode ali poroda v hiši. Pri našem zakonu meja minimalne nujnosti in utemeljenosti datavev ni prekoračena; kjer je ta meja morda prekoračena, bi znižanje datavev moglo služiti le v varnost dejanske in objektivno skrajno minimalnih datavev, ki so danes tudi resno ogrožene. Res je, izdatki, t. j. zavarovalne datavev morajo biti v skladu z možnostjo dohodkov, z mnosilnostjo obremenitve gospodarstva in zavarovanja iz naslova zavarovanja. Ne more pa biti več govora o nezmožnosti bremen takrat, ko so ogrožene objektivno minimalne zavarovalne datavev, do katerih ima najprimitivnejši človek pravico. Tu

nastopi absolutna potreba tolikih dohodkov, kolikor jih zahtevajo skrajno minimalne datavev. Če je bila pri matematično ugodno ravnanju med dohodki in izdatki v skrajni zbirki pred nastopom sedanje krize socialno-zavarovalna premija morda previsoka, to je, da so bile datavev in drugi izdatki previsoki in bi znižanje izdatkov omogočalo znižanje premije, so posledice današnje krize popolnoma paralizirale učinek take kalkulacije: dohodki so tudi pri previsoki premiji katastrofalno padli in daleč zasiajajo za dejanskimi izdatki, kakršni bi bili tudi pri najradikalnejšem poslabšanju datavev in pri najizglednejši redukciji režije še vedno potrebni. Zato je imel narodni poslanec gosp. Ivan Mohorič prav, ko je rekel, da stoji delavsko zavarovanje pred polnomo. Te besede so resen klic k nainujnejšim reformam zavarovanja v smeri zaštite minimalnih datavev zavarovanja. Usoda zavarovanja ne sme ležati na prosti deski, ki jo vavaj meje semteritja in jo nosijo proti petinam; kajti to je edina deska, katere se polaplajoč delavci in nameščenici poslužujejo.

Kratka slika v številkah je naslednja:

Obnovo dohodkov v zavarovanju tvori zavarovalna meza. Ta je znašala na področju ljubljanskega okrožnega urada avgusta leta 1931. 2.635.000 Din na dan, v januarju 1932 pa samo 1.841.000 Din; osnova dohodkov od posameznega zavarovanca je torej padla od 26,68 Din na 24,63 Din, dnevna bolniško - zavarovalna premija pa je ostala 1,60 Din, kljub zvišanju tarife od 6 % na 6,5 %. To dejstvo pomeni, da bo vsa prihodnja zaradi skrajšanja podporne dobe in zaradi zmanjšanja poročniških datavev skupno z efektom zvišane premije (torej vsi dosedanjí zakoniti ukrepi) konzumirana že po absolutnem padcu zavarovane meze, ako ta samo še malo pade. Kje je pa kritje za nastalo razliko med dohodki in izdatki za najrazličnejše datavev in naravi, ko so n. pr. oskrbovalnice v bolnicah in v drugih zdravstvenih ustanovah ostale ali nespremenjene ali pa so se celo zvišale in ko se je tudi lekarniška tarifa po taksi od 15. februarja zvišala! Kje je element, kateri bi združeval slabe posledice vedno hujšega padca članstva in vedno večje pasivnosti zavarovanja?

Padec članstva naravno ne pomeni enakega padca zavarovalnih slučajev. V tovarni N. N. je n. pr. deset bolnikov med 50 delavci; vseh 50 je reduciranih in premije zato nikoli izostanejo, izdatki za onih 10 bolnikov pa še ostanejo dalje. V avgustu leta 1931. je znašal stavež bolnikov 1,96 %, v januarju letos 2,23 %! Članstvo je padlo za 13,17 %, število bolnikov pa se je relativno dvignilo. Tako so na glavo postavili vsi temelji, na katerih mora sloneti vsako, zlasti pa socialno zavarovanje, posebno še, ako nima bolniških rezerv. Rezerve, t. j. kapitalizirane rente nezgodnega zavarovanja so investirane, deloma leže v zaostankih pri delodajalcih, rezerve bolniškega zavarovanja pa leže prav vse v 15 milijonih zaostanka pri delodajalcih. Zunan je več, kakor samo knjižne rezerve, nevplačane so tudi premije za že izvršene izdatke bolniškega zavarovanja. Tako je nastal dolg bolniško - zavarovalne panoge pri nezgodno-zavarovalni panogi. Zato je tudi ta panoga v težki krizi, ker vzdržuje iz že vezanih kapitalij (za rente ponesrečenec) nelikvidno bolniško zavarovanje, ker v svrhe bolniškega zavarovanja investiranega kapitala ne more redno obrestovati in ne amortizirati in ker tekoči dohodki padajo. S tem postaja resno ogroženo tudi redno izplačevanje nezgodnih rent. Eno loč rodí drugo.

Kratko: socialno zavarovanje je v najbolj usodni krizi. Ta kriza bo postrla krizo povsod in pri vseh, ki žive z usodo zavarovanja. Pri tem so posebno prizadete bolnice. Nerešeni socialni problemi se grmadijo v nevarne dimenzije. V času, ko velikončni zvonovi polno pesem osmoli, je prav in nujno potrebno, ako ob veličastnosti te pesmi potopimo svoje misli tudi v veličastno dela in njegovih pravica.

Rubežni, dražbe in odpovedi stanovanj

Letošnja pomladna sezona teh nadlog je še posebno žalostna — Težave meščanov in okoličancev

Ljubljana, 30. marca.

V levem, pritličnem kotu justične palače je danes davčna uprava za ljubljansko okoličo postavila na javno dražbo dva, zaradi neplačanih davkov zarubljena predmeta: lep radioparat, cenjen na 2500 Din, zraven pa na 300 Din cenjeno moško kolo. Interesentov ni bilo kdovekaj. Rezultat dražbe? Radioparat je bil zdražen za 300 Din, že nekoliko pokvarjeno kolo pa za 400 Din! Konec aprila ali maja pa bo okoliška davčna uprava prepeljala v mesto iz raznih krajev mnogo zarubljenih stvari.

Okoličana tarejo težka bremena. Od 18. februarja naprej do Velike noči je bilo izvršenih po raznih vaseh in naseljih nad 1800 davčnih rubežni, a odrejenih je bilo 50 prodaj na mestu; ostale so neuspešne, ker ni bilo kupcev, čeprav je bil dan prodaje javno, večinoma od županstva in pred cerkvijo odklan.

Izvršilni oddelek okrajnega sodišča deluje s polno paro. Dva sodnika, uradniki in izvršilni organi imajo polne roke dela. Dnevno je močan naval strank. Prihajajo upniki poizvedovat o uspehih rubežni, a zarubljeni polagat razodetno prisego ali pa prosit, da se na kak način ustavi dražba premečnik kakor nepremičnin. Do danes beleži ta oddelek za letos že 2920 eksekucijskih vlog, pri katerih gre po večini za velike, tudi večmilijonske vsote, na tu di za bagatele od 10 do 100 Din. Največ je vlog za teriatve od 1000 do 100.000 Din. Splošni pregled izvršilnih registrov nazoru kaže sliko sedanjih gospodarskih težav. Ni pretirano omeniti, da so vsi upniki skušali z rubežnimi doseči kritje za svoje terjatve v celotnem znesku nad 10 do 15 milijonov Din.

Tudi oddelek za stanovanjske odpovedi na okrajnem sodišču je doživel ta mesec močan dotok. Do danes je bilo letos vloženih 280 odpovedi, od tega pa samo v marcu 128. Vse marčne odpovedi zahtevajo za izselitev majske termin. Ker pa je bilo februarja vloženih tudi več trimesečnih odpovedi, računamo, da se bo mala morala seliti do 200 družin. Predlaganih je bilo doslej tudi že 19 prisilnih izpriznevanj stanovanj. Samo mestni magistrat je odpovedal stanovanje 45 strankam, med tem na Grajski planoti 10, dalje 16 barakarjem in mnogim za Bežigradom. Mestno načel-

stvo utemeljuje odpoved s tem, da so mnogi najemniki zaostali v plačilu najemnine kar za pol in celo za leto dni. V zaslihih barakah stanujejo stranke, ki plačujejo mesečno najemnino od 25 do 50 Din. A tudi te malenkosti ne morejo plačati, posamezni pač iz velike revščine, ko nimajo niti za vsakdanji kruh, večina pa se kratkomalo za najemnino ne zmeni, češ, saj ima mestna občina veliko blagajno in lahko utrpi to malenkost. Mestni ekonomat pa je na drugi strani prisiljen varčevati in terjati vsako najemnino, ki je bil letošnji proračun v socialnopolitičnem pogledu močno reduciran. Sodne odpovedi bodo stranke prejele v kratkem. Zeleti je pač, da se najde način, da ne bodo resne rodbine vržene na cesto.

Hišni lastniki so odpovedali stanovanja v prvi vrsti gmotno slabo situiranim strankam, nižjim uradnikom, zasebnim nameščenem in delavcem. V svojih odpovedih večinoma ne navajajo razloga, v kar sicer po zakonu tudi niso primorani.

Tragedija lahkomiselnih mladenke

Ljubljana, 30. marca.

Nocoj okrog tričetrt na 19. uro so našli na Kanjarjevem nabrežju nezvestno mlajšo žensko, ki se je, kakor so pozneje ugotovili, upijajila in nato napila lizola. V nureščnici so spoznali brezposelnega Amalijo K., po rodu iz Starega trga pri Ložu. O dogodku obveščeni stražnik je takoj poklical na pomoč reševalno postajo, ki je samomorilno kandidatko prepeljala v bolnico. Pri Amaliji so našli poslovalno pismo na brata. V tem pismu opisuje Amalija svoje nesrečno lahkomišno življenje in navaja za vzrok obupnega koraka hudo bolezen, zaradi katere je obupala nad življenjem.

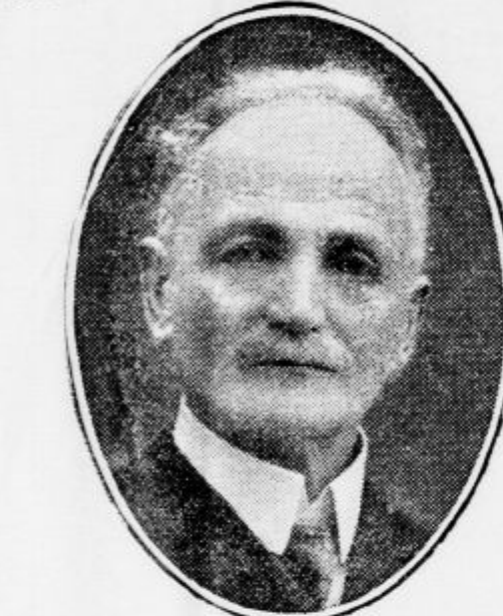
Obupanka je stara znanka policije, ki jo je že večkrat odgnala na njen dom zaradi njenega pustolovskega življenja, zaradi katerega je bila tudi sprta z domačimi. V bolnici so Amalijo izprali želodec in ji rešili življenje.

Naši kraji in ljudje

Ravnatelj Ivan Hrast

Ljubljana, 30. marca.

Smrt je ugrabila za naše narodno gospodarstvo zaslužnega moža, zvestega narodnjaka, vzor dobrega človeka. Upokojeni ravnatelj ljubljanske Mestne hranilnice gospod Ivan Hrast je v torek zvečer v bolnišnici preminil po kratki bolezni v visoki starosti 85 let. Žalostna novica je močno presenetila, saj je ugledni starček še nedavno bil in veder šetal po ljubljanskih ulicah.

Rodil se je 3. decembra 1847 v Kobariču kot sin uglednega posestnika. Gimnazijo je dovršil v Gorici, potem je v Gradcu študiral medicino, ali zaradi težavnih gnočnih razmer se je raje posvetil notarskemu poklicu. Tri leta je bil pomočnik svojega sodnika notarja Ignaca Gruntarja v Logatcu. Ko pa je bila pri Mestni hranilnici v Ljubljani razpisana tajniška služba, se je prijavil ter nastopil novo službo leta 1893. Pri tem velikem in važnem demarnem zavodu je služboval polnih 31 let, v času, ko se je začel zavod posebno naglo razvijati in so poleg velikega razvoja tudi razne druge okolnosti zahtevale od vodilnih uradnih moči največje sposobnosti in pošteno ljubezen do dela. Ivan Hrast je vztrajal in uspešno deloval v najtežjih razmerah. Kadar je bilo posebno veliko dela, kakor na primer po hudem potresu, ko so se pri hranilnici kopile prošnje za posojila, je prihajal v urad na vse zgodaj, odhajal pa šele ponoči. Pa naj je bil z delom še tako preobremenjen, vedno je bil v vseh službah, uslužen in pripravljen nasproti tovarišem in strankam. Ko je Mestna hranilnica leta 1903. gradila svojo palačo, je bil g. Hrast duša stavbnega odbora. Mestni občinski svet je znal ceniti velike njegove zasluge in ga je v začetku leta 1914. imenoval za ravnatelja. Poslej je vodil zavod z najboljšimi uspehi skozi težavno vojno in povojno dobo do svoje upokojitve dne 1. novembra 1924.

V redko odmerjenem svobodnem času se je vneto udeleževal pri prostovoljnih društvih. Mnogo zaslug je pridobil za naša mlada narodna društva v Idriji in Logatcu, v Ljubljani pa je bil ves čas poseben vnet član Glasbene Matice ter je kot dober pevec sodeloval pri mnogih koncertih. V Idriji si je izbral nevesto iz ugledne Jurmanove rodbine. Gospa Franja mu je povelja tri otroke. Hčerki sta Minka in Ivanka Negro, znana koncertna pevka, sin Janko pa je artiljerijski major. Njihovi tugi se pridružuje veliko število prijateljev in znancev zaslužnega, blagega pokojnika, ki bo v petek ob 14. izpred palače Mestne hranilnice v Prešernovi ulici prepeljan k večnemu počitku k Sv. Križu.

Poh želodec, naredna vrenja v debelom črevesu, odebelelost jeter, zastajanje žolca, bodljaje, tesnobe in prsih, močno srčno utripanje odpravi naravna »Franz Josefovica« grenčica in zmanjša tudi naval krvi na možgane, oči. Zdravniška mnenja navajajo uprav presenetljive rezultate, ki so jih dosegli pri ljudeh, ki morajo mnogo sedeti, z »Franz Josefovico« vodo. »Franz Josefovica« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pretrsljiva ljubavna tragedija Skupna smrt učiteljice-vdove in mladega posestnika Surov fantovski pretep

Zavrč, 30. marca. Prebivalstvo Zavrča in okolice še vedno razpravlja o tragediji, ki se je na veliki četrtki odigrala v Križevlanu, dobre pol ure od Zavrča, na meji savske banovine. Tu je imela svoj vinograd z zidanico učiteljica vdova gospa Barica Bančičeva, stara okrog 40 let. Gospa je bila znana in čislana po vsej okolici zaradi svoje darežljivosti in ljubeznivosti. Vsem pa so bili znani tudi njeni ljubezenski odnosi z nekim 25letnim možem iz Zavrčana, s katerim se je večkrat sestajala v svojem vinogradu. Tudi prejšnji teden sta se zaljubljenca pripeljala ter se nastanila v zidanici. V četrtki proti jutru pa je šel vinčar iz zidanice zaporedoma dva strela in ko je vlomil v sobo, se mu je nudi strašno prizor. Vdova in njen prijatelj sta okrvavljena ležala na postelji, na tleh pred posteljo pa je ležala izstreljena lovška puška. Nesrečna dvojica je zapustila pisno, v katerem pravi, da si je izbrala smrt, ker jima ni usojeno živeti v ljubezni. Prosila sta tudi, da bi bila skupaj pokopana. Na kraj strašne tragedije je prišla ko-

misija in potem so o dogodku obvestili vdovine otroke in ženo nesrečnega moža. Truplo moža so morali ponoči na skrivaj odpeljati v Vraždin, ker je domače prebivalstvo protestiralo proti prevozu mrtlice zaradi stare vaze, da pobije toča kraj, iz katerega odpeljejo kakega mrtlice proti njegovi volji. Nesrečno vdovo so ob veliki udeležbi prebivalstva v soboto pokopali pri Sv. Lovrencu pri Križevlanu.

Odkar našim vinogradnikom ostajajo doma velike zaloge vina, se po dovoljenih in nedovoljenih vinotocih popiva preko vsake mere in se strahno množijo pretepi in drugi izgrezi v vinjenosti. Tako je zvečer po vstajanju med večjo družbo fantov, ki je zažalga kres, naenkrat prišlo do prepira, kateremu je kmalu sledil divjaški pretep. Na bojišču je obležal mladi Anton Travnar, ki je dobil z nožem dva nevarna vbojila v hrbet, pa sam ne ve od koga. Tega tudi nočejo vedeti drugi udeleženci pretepa, češ, da so bili vsi močno vinjeni. Ranjenca so prepeljali v ptujsko bolnišnico in je njegovo stanje zelo nevarno.

Nevaren plenilec uradnih blagajn Aretacija vlomilca, ki je v poldrugem letu izropal deset občinskih, davčnih in drugih blagajn

Osišek, 30. marca. Prejšnji teden, v noči od četrtka na petek, je bil izvršen predrom v blagajni OUZD v Osiškem. Vlomilec je odnesel vso gotovino, celih 249.000 Din. Bil je zelo spreten in ni zapustil nobenih sledov. Policija je uveljavila takoj vestno perustratijo med vsemi nevarnimi tipi, ki jih ima v evidenci, in tako so njeni organi včeraj obiskali tudi 39-letnega Tomaža Saba, po rodu iz Dolnjega Mihoka, ki je bil pred devetimi leti pajdaš nevarnega razbojnika in vlomilca Gulina in je bil zaradi tega obsojen na desetletno ječo. Zaprt je bil šest let, potem pa pojozno izpuščen. Zadnji čas je prebival v Osiškem. Policija, ki ga je nadzirala, pa ni mogla priti na sled kakih novih njegovih nepoštenosti. Saba je obiskal detektivov sprejel popolnoma mirno. Ko so ga povprašali to in ono

ter je mož brez vsake zadrege odgovarjal, so se policijski organi že odpravljali. V zadnjem hipu pa je eden od njih zagledal na mizi nalivno pero ter se spomnil, da je bilo tako pero med nekaterimi drugimi predmeti odneseno tudi ob vromu v blagajno OUZD. Izpraševanje se je začelo znova in kar naenkrat je Saba dejal: »Kar je, to je!«

Ob teh besedah je pokazal na majhen kovček, ki je stal na polici. V njem so našli presenečeni policijski organi razen štirih tisočakov ves denar iz blagajne OUZD. Saba je potem na policiji še prostodušno priznal, da je od konca leta 1930 izvršil deloma sam, deloma pa v družbi drugih vlomilcev ravno deset vromov v razne občinske, davčne, sodniške in druge urade ter da si je pri tem nabral plena za približnih 500.000 Din.

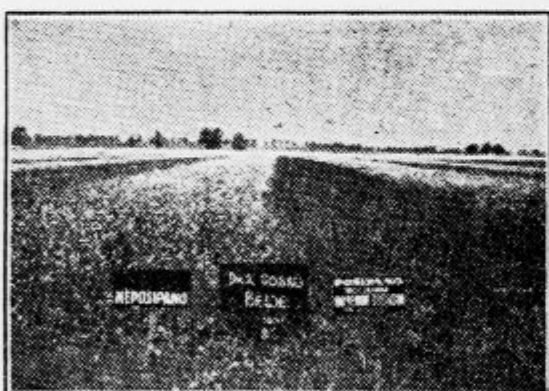
Vlomilci v Mirni in Ljutomeru V Mirni so oplenili občinsko blagajno, v Ljutomeru pa trgovino s čevlji

Ljutomer, 30. marca. Pred meseci je g. Franc Poljanec iz Trčiča otvoril v hiši g. Škofa na Starem trgu prodajalno čevljev lastnega izdelka. V noči od velikonočne nedelje na ponedeljek pa so neznani zlikovci vdrl v trgovino ter odnesli 94 parov čevljev v vrednosti 12.000 Din. Pri tem se jim je primerila nezgodna, da so od kakih 30 parov pokradli samo po en čevlji.

Orožniki so takoj pričeli s preiskavo ter zaslišali predvsem nočnega čuvaja Straka, ki je izpovedal, da je na svojem predpisnem obhodu okrog 1. ure mimogrede po-

skusil, ali so edina vrata v trgovino zaprta ali ne. Vrata so bila takrat zaprta, ko pa je prišel nekako ob 2. uri zopet mimo, so bila odprta. Pogledal je v trgovino ter videl, da leže po njej razmetane škatalje in čevlji. Htel je v bližnjo Vregovo gostilno, kjer so se še mudili gostje in je tam javil, kaj se je našel.

Vlomilci so pobrali čevlje iz škatel ter jih odnesli najbrž v vrečah. Čudno je, da so bili še tudi v bližnji Štiberjevi gostilni na Starem trgu razni gostje, pa so se zlikovci kljub temu lotili svojega dela. Za sedaj še ni nobenega sledu za storilci. V noči od 28. na 29. t. m. pa je nekdo nasilno odprl glavna vrata poskopa, v katerem sta sresko načelstvo in okrajno sodišče. Dalje ni prišel, najbrž ga je kdo preprečil. Morda je hotel v pisarno sreskega cestnega odbora, ki je v pritličju in kamor je pred kratkim udrl nekdo celo podnevi. Odnesel pa ni nič. Vse kaže, da so na delu zelo podjemni ljudje in da bo treba skrbeti za večjo javno varnost.

Sedaj je čas gnojenja z nitrofoskal - Ruše

abstraktni prostor konkretiziral, dosegel je še več. Gledalčeva fantazija ni bila kar nič v zadregi in se je sprosti uživila v raznolike situacije. Iz sobe se je selil na vrt, slutil je obalo in morje, izprehajal se je po dvoranah. Prav tako, kakor v časih prvega Shakespearea, je vendarle v obliki transponiranja življenja, v katerem živi pisateljev umotvor na odr. In vendar imajo te različne uprizoritve nekaj skupnega. Stroji, tehnika, scenarij ne osveščujejo gibanja na odr. Zunanji nasprotni, ritem in ideja življenjskih usod odražata scenarij iz sebe.

Mirna, 30. marca. Med prazniki je bil izvršen v Mirni na Dolenjskem izredno drzen vrom. Ko je prišel v torek okrog 10. dopoldne miranski župan Andrej Celar v občinski urad, je nemalo presenečen ugledal v kotu močno razdejano blagajno, a tudi v pisarni sami je bilo vse v neredu.

Vlomilci so prišli v pisarno skozi pritlično okno, v katerem so prej izrezali šipe. Pretaknili so vse predale miz, v katerih pa

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

naši nič posebnega. Takoj nato so se lotili blagajne, ki so jo izrezali ob strani na dveh mestih, da so lahko posegli v oboja tresora, iz katerih so pobrali vso gotovino, približno 9000 Din.

Zaradi drznega vroma, ki so ga svedroci izvršili popolnoma neopaženo, da jih v vasi sploh ni nihče opazil, vlada v Mirni in okolici veliko razburjenje. V omenjeni urad je bilo namreč v teku zadnjih let vromljeno že tretjič. Razen tega je bil nedavno izvršen na meji mirenske občine tudi roparski napad na nekega domačina, kateremu je ropar odvzel nekaj gotovine. Dalje je bil izvršen nekako pred štirinajstimi dnevi v neki gostilni silovit pokol, o katerem je »Jutro« poročalo. Skratka, v Mirni je javna varnost v zadnjih letih zelo, zelo padla, to pa v veliki meri zato, ker v Mirni ni orožnikov. Orožniški postaji sta sicer v Trebnjem in v St. Rupertu, vendar sta oba kraja od Mirne precej oddaljena. Mirna sama je precej velik kraj in zelo važno križišče. Ni čudno, da se semkaj zatekajo razni potepini, ki hitro izvajajo prilike za vse vrste zločinskih podjetnosti. Domačini bodo vložili prošnjo, da se v Mirni spet vpostavi orožniška stanica, kakor je že bila pred več leti. Zaenkrat pa bodo sami postavili nočne straže.

Strašen uboj pred mariborskim velikim senatom

Maribor, 30. marca. Dopoldne je sedel na zatožni klopi pred velikim senatom mariborskega okrajnega sodišča 25letni posestnik sin Josip Karbonja iz Lešnice pri Ivanjkih, ki se je zagovarjal zaradi uboja. Obtožnica je navajala, da je v noči na 25. januarja z nožem oklal posestnikovega sina Ivana Novaka, kateremu je zadal 14 vbojiljav. Novak je obležal na mestu in izdihnil. Ozadje tega zločina, tako navaja obtožnica, je nepremišljeno maščevanje in izvirajo posledice zaradi malenkostnega prepira med obtožencem in Ivanom Novakom.

Strašni zločin je bil izvršen na Runču, blizu Hinešove in Novakove domačije. Posestnik Hinaiz je bil v dvomih o zvestobi svoje žene Lizike, ker se je Karbonja večkrat tam oglašal. Sklenil je zato napraviti konec temu razmerju in prišel je usodnega večera nepričakovano domov, kjer je našel ženo v družbi Karbonje in svojih dveh sinov pri vinu in kvartanju. Hinaiz ni stopil v hišo, temveč je šel k sosedu Novaku in povabil sosedova sinova Franca in Ivana v svojo klet. Vsi trije so se pošteno napili, nato pa je šel Hinaiz v spremstvu Ivana Novaka k svoji ženi in zapodil Karbonjo. Karbonja je res odšel, za njim pa tudi Ivan Novak. Kaj se je med njima nato od-

Brezhibna nolt

ako rabiš
dnevno
ELIDA
CREME
de chaque heure

igrano na cesti ni znano. Obtoženec je med razpravo priznal, da je Novaka ubil, ker da ga je grdo ozmerjal. Po daljšem posvetovanju je predsednik senata razglasil sodbo, s katero je bil Josip Karbonja obsojen na osem let težke ječe, v trajno izgubo državljanjskih pravic in plačilo vseh pogrebnih stroškov za pokojnim Novakom.

Razstava malih živali

Ljubljana, 30. marca. V prostorih velikega »K« paviljona na Ljubljanskem velesejmu se ta teden urojuje pod okriljem Društva rejcev malih živali I. velika razstava, na kateri bodo zastopane skoraj vse vrste in pasme malih živalic dravske banovine. Razstava, katere glavni namen je pokazati narodu in predvsem malemu človeku v današnji gospodarski krizi nova pota do boljšega in lepšega gnetnega položaja, bo nudila celotni vpogled v rejo malih živalic. Videli bomo koke, najrazličnejše standardiziranih pasem, goste, rase, purane, zlate fazane, pegatke, razne pasme golobov, orodje in razne tehnične pripomočke za perutninarstvo, valilne aparate, umetne kocke iz pločevine itd. Kuncerejci, katerih je prijavljenih že preko 100, bodo razstavili v prav lepem številu najrazličnejše in čisto krvne pasme domačih kuničev. Seveda ne bo razstava brez kožuškovine domačega kunca. Tudi mali, srčkani morski prašički bodo razstavljeni. Brez koncerta in petja pa tudi ne bo, saj bo razstavljenih nekaj skupin kanarčkov naših vodilnih rejcev gg. Goloba, Gojzmarja, Piskarja in Omahna. Znanj ptičar g. Vidmar nas bo iznenadil s krasnimi ptički eksoti.

Vse živali bodo ocenjene po strokovni komisiji ter bo šlo prav živo za prve nagrade. Društvo za varstvo ptič nam bo pokazalo, koliko je natrosilo krme lačnim ptičkam in letošnji ne baš mili zimi; razstavilo bo pa tudi nekaj praktičnih krmilnih hišic in valilnic za ptičke-duplarje. Kratko: razstava bo prav pestra in bo prišel gotovo vsak posestnik na svoj račun, posebno še mladina. Razne živalice bodo tudi na prodaj in bomo našim malim lahko kupili pač po želji mucka, kužo, zajčka, lepo pisanega eksota, kanarčka, petelinčka ali kaj drugega. Razstava bo trajala samo 3 dni, od sobote do ponedeljka. Vstopnina je malenkostna: 3 Din za odrasle, za mladino, dijakne in vojaške pa samo 1 Din.

Ugrabljen

to je naslov sijajnega romana, ki je te dni izšel v založbi Tiskovne zadruge. — Komur je do resnične užitka, naj postane čim prej naročnik zbirke »Mojstrov in Sodobnikov«

Kulturni pregled

Gavellou Shakespeare

Gledalec osepne. Ko se zastor dvigne, stoji na odr ob polovici prezezanega valja, konvokna stran ploskve je žolta, konvokna violičasta. Temni zastori označujejo oderno lika, podobna paravanom, in se dekorativno izkazuje v zastorih. Edina scenarija za Shakespearea komedijo »Kar hočete«. Dosedaj smo bili vajeni, da so zastori oblikovali prostor, konkretni kosi pohištva so krepili iluzije o interijerih; zdaj je, prostor odprt, je nekaj, česar prav za prav še ni, kar nastaja od časa do časa, po potrebi. Na prvi pogled se človek čuti, premišlja, kam bi s temi liki, čeprav ga je nenavadna oblika že osvojila in pritegnila njegovo pozornost. Ustvarjanje prostora se šele prične. Izralec prestavlja steni sam, kakor se mu polubi in kakor jih potrebuje. Zda jih okrene, da je konvokna violičasta odbrnje na proti obstvstvu in se spaja z žolto konvokna v esovi liniji. Lepo prelivanje barv. Potem jih razmakne in jih razmesti kot ste ne ob vohodu; zdaj je pokrajina, je morje. Nato jih zopet sklene, da žolte konvokne stene predstavljajo notranjost, sobo ali klet, ali kar hočete. Številne variacije so možne. Izralec si lahko domišlja, da se nahaja v sobi. Poskev primakne k zastoru, jo postavi med se in obstvstvo, vrata so se zapla. Zda smo na vrtu. Malvolio sedi na kofčastem stožcu, prislukovalci se skrivajo za konvokno steno, ki jo lahko poljubno premikajo, da jim ne uide najtišja beseda, kadar zalezovani menja prostor. Gavella pravi, »grme se premika za človekom. Izreden domislek. Režiserji ni le uspelo, da je

gradnji teh prizorov je skrit notranji ritem, ki se mi zdi za Shakespearea drame bistven. V tem, kako se vrsti prizor za prizorom, ni videti zgolj scenarije... Izmenjava zunanje scene je mnogokrat sploh neznatna in samovoljna, medtem ko je izmenjava notranje situacije ritmična, odnosno izraz notranjega ritmičnega zakona. — Moja scenarija ni konkretna — to se pravi, da ne postavljam na oder hiš, sob itd., je torej v relaciji do teh predmetov abstraktna, vendar je konkretna v sorazmerju z igralcem. Lahko bi rekel — odrsko konkretna. Igralec s svojo igro premika in spreminja sceno, nasprotno pa dolota scena igralčev položaj. Poudariti moram, da je inscenacija Kar hočete, skupen produkt moje zamisli, kakor zamisli zagrebškega scenografa Ljube Bačiča.

Shakespeare je svojo komedijo brez dvoma napisal kot prigodnico. Besede »lako ste torej se, gospa, zmotili«, so, skoraj bi lahko trdili, namenjene kraljici, ki jo je tedaj pesnik gledal s precej mrkim očesom, ker je dala umrliti grofa Essexja in zapreti Southamptona, s katerim ga je družilo verno prijateljstvo. Na dvoru so se razpisli intriganti, puhloglavci puritanci, sodrga, ki jo je pesnik iz dna sovražil. Dvor se je zabaval nad Malvolijem, ki je najbrž sedel pri predstavi v kraljičnem spremstvu. Naj me umetniški kritiki nikar ne dolže, da poskušam obujati zgodovinske reminiscence iz samoljubnega namena, le opozoril bi rad, kako je Shakespeare umel prigodnici vdihniti umetniški žar. Svoje dni je bil Malvolio brez dvoma otipljiva oseba, ki so jo pesnikove osti krepko pozodile, danes nam je tudi brez zgodovinskih reminiscence jasna podoba človečnosti, ki jo je pesnik ustvaril z nagle globilni poznavanjem človeka. Ta podoba domišljavega in omejenega kverulanta rase ob pošastni smešnosti v tragičnosti. Ko so vse usode izravane, je Malvolio edini, ki

odhaja neutrušen z maščevalnimi naklepi. Čeprav se človeku nehoti zdi, da je Malvolio središnja osebnost, se mora ta domneva predrediti Shakespearejevemu pojmovanju sveta. Pesniku so vse osebe enako ljube in drage, v življenjski pestrosti se zaključujejo človeške usode. Življenje se poraja iz človeka, iz odnosov med posameznimi značajmi in življenje je drama, komedija ali tragedija. Shakespearea je bil ritem življenja vselej dramatski. V »Kar hočete« je norec edini človek, ki se uvršča aktivno v ta ritem. Po službi in usodi na sveto stoji ob strani in ne sme razodevati svoje notranje podobe. V njegovih dovtipih se iskri ta ironija in sarkazem, iz duše mu vro vesele in žalostne pesmi, kakršnih si ljudje žele. V teh pesmih se morda priitaeno izpoveduje norčeva duša. Zato mi je žal za poslednjo pesem, ki jo je Gavella izpustil, kajti v njej se še enkrat razodeva vsa notranja vsebina življenja, in se z drugimi tudi Malvolijeva usoda prikaže v novi podobi.

Gavella govori o inscenaciji in o notranji režiji, čeprav pri njem obe izvirata iz istega vira, iz umetniške inveicije in pojmovanja, ter se družno prepletata. Režiser je odločil, da morajo igralci najbolj resne stvari govoriti resno, kajti »vprav ta resnost je tisto, kar je najbolj komično.« Režiser je torej domel psihološko dejstvo, da je komedija le tedaj komedija, kadar čutimo njeno resnost. Če igralci v komediji delujejo neposredno, s katero nas omreži resničnostna dogodivščina. Tako pojmuje Gavella odskočni realizem.

Uverjen sem, da je sleherni gledalec občutil, kako lahko in igrivo se vrsti prizor za prizorom. Oblikovano življenje se je na odru sprostilo vse zemeljske teže. V prostorni besedi se je razodevala poljubnost, s katero je režiser kreiral najsutilnejše utripe notranjega ritma. Do prve zarez se so

prizori rasli drug iz drugega v bobotno sečno na vrtu, v kateri čita Malvolio podkneženo pismo. V tem prizoru je humor prekipel, da se gledalec ni mogel več oddahni od hrupnega smeha. Nekdo mi je zatrjeval, da se ga je loteval že krč ter mu je pohajala sapa. V drugem delu smo čutili upadanje. Morda so se utrudili igralci, morda je oseko povzročila naglica, s katero so obsežno delo naštudirali? Znameniti prizor z Malvolijem v ječi je obledel, in se potem komedija od konca ni več dvignila. Gavella je izpustil v tej dialogih nekatere stavke, katerih je sicer škoda, čeprav se mi ne zdi, da bi bogved kako koristili prizoru. Vsekakor bi režiser le z izrednim domislekom lahko še nadkrilil sebe in svoj višek in prvem delu. Priznati pa je treba, da je prizor neprimerno težji kot so prejšnji ali poznejši, v katerih nastopa Malvolio. Tudi Shakespearea tekst ne nudi režiserju zadovoljive opore. Morda bi kazalo srednji del čim tesneje spojit s poslednjim prizorom, v katerem bi se scenični poudarek brez škode zamenjal s tehnično lažje izvedljivim. Režija bi se okoristila s časom in norčeva pesem bi lahko ostala. Sedanja zaključna, poskočni ples je za Gavello režijo pač preveč šablonski in skoraj osladen.

Gavella izvaja nekakšno magično moč nad igralci. O nekaterih smo že marsikaj pisali, da jim nedostaja prave igralske sposobnosti, da ne umejo svojih ulog doživljati. V komediji se je izpričalo, da se marsikateri igralec doslej ni mogel izživeti, ker mu nihče ni odmeril prave vloge, niti nudi opore. Gavella ustvarja veselje do igre, v njegovih domislekih čutijo igralci izredno kreativno silo, ki je morda res nalezljiva. Igralec se izbudi iz okorelosti, zaživi, ustvarja. Režiser je sprožil vse zmeti v človeških sreih. Vsi igralci stoje na isti ravni, nihče ni nikomur podrejen in vsi čutijo, kako jim je režiser poveril kreativno moč. Strah pred sa-

odhaja neutrušen z maščevalnimi naklepi. Čeprav se človeku nehoti zdi, da je Malvolio središnja osebnost, se mora ta domneva predrediti Shakespearejevemu pojmovanju sveta. Pesniku so vse osebe enako ljube in drage, v življenjski pestrosti se zaključujejo človeške usode. Življenje se poraja iz človeka, iz odnosov med posameznimi značajmi in življenje je drama, komedija ali tragedija. Shakespearea je bil ritem življenja vselej dramatski. V »Kar hočete« je norec edini človek, ki se uvršča aktivno v ta ritem. Po službi in usodi na sveto stoji ob strani in ne sme razodevati svoje notranje podobe. V njegovih dovtipih se iskri ta ironija in sarkazem, iz duše mu vro vesele in žalostne pesmi, kakršnih si ljudje žele. V teh pesmih se morda priitaeno izpoveduje norčeva duša. Zato mi je žal za poslednjo pesem, ki jo je Gavella izpustil, kajti v njej se še enkrat razodeva vsa notranja vsebina življenja, in se z drugimi tudi Malvolijeva usoda prikaže v novi podobi.

Gavella govori o inscenaciji in o notranji režiji, čeprav pri njem obe izvirata iz istega vira, iz umetniške inveicije in pojmovanja, ter se družno prepletata. Režiser je odločil, da morajo igralci najbolj resne stvari govoriti resno, kajti »vprav ta resnost je tisto, kar je najbolj komično.« Režiser je torej domel psihološko dejstvo, da je komedija le tedaj komedija, kadar čutimo njeno resnost. Če igralci v komediji delujejo neposredno, s katero nas omreži resničnostna dogodivščina. Tako pojmuje Gavella odskočni realizem.

Uverjen sem, da je sleherni gledalec občutil, kako lahko in igrivo se vrsti prizor za prizorom. Oblikovano življenje se je na odru sprostilo vse zemeljske teže. V prostorni besedi se je razodevala poljubnost, s katero je režiser kreiral najsutilnejše utripe notranjega ritma. Do prve zarez se so

Dražo Gorup & Co.

Konfekcija

V veliki izbi dobite pri nas obleke in plašče. Ustrežemo lahko vsakemu okusu in vsakemu žepu.

Miklošičeva cesta št. 16, I. nadstr.

Domače vesti

• **Vojaške vesti.** Kapetan korvete Boris Pirc je imenovan za člana akademskega sveta pomorske vojne akademije v Dubrovniku. Upokojeni so: strojni poročnik Josip Kogoj, poročnik fregate Franjo Otahal, strokovni kapetan 2. razreda Ivan Bajc, poročnik bojnega broda 1. razreda Franjo Vrabec ter poročnik Franjo Ogrizek. In Franjo Oren. Na službovanje so prideli: konjski kapetan 2. razreda Stanko Turk kot adjutant 1. konjski brigadi, inženjerski kapetan 2. razreda Drago Globočnik kot pomočnik starešini vojne akad., konjski kapetan 1. razreda Miroslav Nežmah pa študijskemu odseku konjske inšpekcije.

• **Iz železniške službe.** Premeščeni so uradniki VIII. položajne skupine: Cermak Ferdo iz Ljubljane v strojni oddelk direkcije Zagreb; Gajšek Anton v kulirnico Ljubljana II. gor. kolodvor; Leskovec Fr. Romanch Peter in Vozelj Karol k običnemu oddelku, Brumen Apolonija pa k računovodstvu Ljubljanske direkcije; IX. položajne skupine: Gaber Janez, k gradbenemu oddelku; Svetič Anton iz Ljubljane na Pragersko; Magajna Adolf iz Laškega v Videm-Krško; Topičkar Ivanka iz Ljubljane v strojni oddelk direkcije Zagreb; Rupnik Josip iz Ljubljane v strojni oddelk direkcije Subotica; Herman Alojzij, Šimenko Janez in Zupan Anton pri direkciji k običnemu oddelku; X. položajne skupine: Bezjak Jožef iz Ljubljane v strojni oddelk direkcije Subotica; uradniški pripravnik Korošec Karel iz Vidma-Krškega v Šibenik. Zvezanički I. kategorije: Kahne Franc in Jank Gabrijel k običnemu oddelku direkcije zvezanički II. kategorije: Kac Stefan z Rakca v Čakovce; Zerjav Alojzij, k prozorni sekciji Ljubljana glavna proga; Decman Martin, Turk Janez in Stres Ivan k običnemu oddelku direkcije. Služitelj Pohar Jožef pri direkciji k običnemu oddelku; dnevnica Miklošičev iz Ljubljane v škofijo Loko in Jovanovič Sava iz Maribora v Slovenjgradec. Komercialni izpit so položili: uradniška pripravnik Znanec Francišek, Brežice; Novakovič Svetoslav, Ruše in dnevnica Podgoršek Martin, Brežice, Velepič Stojan, Brežice; Pleša Josip Medvede in Zajc Franc, Lesce-Bled.

• **Hlahol iz Jugoslaviji.** Znano češko-slovaško pevsko društvo »Hlahol« iz Prage se bo v početku maja podalo na turnejo po Jugoslaviji. Dne 10. maja priredi prvi koncert v Splitu odkod se preko Plitvičkih jezer poda v Ljubljano, kjer se bo

dne 15. maja udeležilo pevski festivala. »Hlahol« priredi koncerte tudi v Zagrebu, Beogradu in Dubrovniku.

• **Društvom, zvezan in vsem organizacijam.** Ljubljanski velesojem je viden in osredotočen izraz razvoja in stanja našega materijalnega gospodarstva. Ožka vez in medsebojna notranja odvisnost med industrijo, trgovino in obrtno in med našimi najrazličnejšimi stanovskimi, kulturnimi in gospodarskimi združenji mora biti dokumentirana tudi zunanje vidno. Zato je nujno potrebno in v korist stvari same, da se ob času razkaza našega materijalnega gospodarstva ob priliki XII. Ljubljanskega velesoja od 4. do 13. junija vrše istočasno tudi vse druge naše velike prireditve stanovskega, kulturnega, sportnega značaja. Svet naj vidi vse komponente našega ustvarjanja zbrane v eni mogočni vrsti. Ne cepimo moči, pokažimo se v celoti! Uprava Ljubljanskega velesoja prosí vse organizacije, društva in zveze, da se njenemu vabilu odzovejo in svoje glavne prireditve postavijo v dobo letošnjega velesoja. Cenjena obvestila naj se blagovoljno čimprej poslati Uradu Ljubljanskega velesoja v Ljubljani.

• **Upraviteljstva osnovnih šol ter ravnateljstva meščanskih in srednjih šol** opozarjamo, da bo v petek 1. aprila ob 11.30 v šolski radio uri šaljivo predavanje: Prismoška šola. Vsebinska: šale, petje, klavir, živčevje, smeh. Predava g. Viktor Pirnat.

• **Absolventi in absolventke** drž. trgovske akademije in bivšega abiturijentskega tečaja v Ljubljani prosí ravnateljstvo, da prijavijo v vrsto statistike po dopisnici svoj poklic in sedanjí naslov.

• **Izlet Triglavov in Prekmurje** se bo vršil v nedeljo 3. aprila in ne v soboto kakor je bilo prvotno pomotoma javljeno. Odkod iz Ljubljane v vlakom v nedeljo zjutraj ob 7.27 uri. Družabni večer se bo vršil v Murski Soboti v Sokolskem domu v nedeljo ob 20. Vožnja bo tja in nazaj četrtnska Udeleženci se naj zberejo v nedeljo ob 7. na kolodvoru. Tovarniški, ki se mislijo udeležiti izleta iz Maribora, odidejo od tam ob 11.50. Tudi za nje velja četrtnska vožnja. Gg. starešine vabimo, da se prireditve po možnosti udeležijo. — Občor.

• **Razpis služb.** Pri sodiščih v Laškem in v Rogatu se odda mesta pisarniških uradnikov od 9. do 7. položajne skupine. Podatniki, ki so dovršili vsaj z dobrim uspehom enoletno pripravilno dobo s predpisanimi izpitoma, se opozarjajo na § 98 zakona o uradnikih. Prošnje naj se vložijo do 28. aprila pri predsedstvu okrožnega sodišča v Celju.

• **Spremembe v parobrodarskem voznem redu.** S 1. aprilom stopi v veljavo poletni parobrodarski vozni red za tekoče leto in z njim le nekatere manj važne izpremembe. Glavne brze parobrodarske proge ostanejo kakor doslej, le proga Sušak—Dubrovnik se otvori se s 1. majem. Veliki luksuzni parobrod Dubrovniške plovnice »Kralj Aleksander« prevzame progo Benetke—Trst—Split. Z novim voznim redom je zagotovljena tudi ugodna zveza Split—Dubrovnik preko Korčule in Hvara.

• **Alpinski smučarski tečaj** na Staničevici koč (2332 m) pod Triglavom, se prične 1. aprila t. l. Prvi tečaj vodi ravnatelj JZSS g. ravnatelj Jože Pogacnik. Kdor hoče preživeti nekaj lepih solčnih dni v naših zasneženih planinah, naj ne zamudi te prilike. Vsa oskrba stane dnevno 80 Din. Najlažji zimski dostop k Staničevici koči je iz Mostrane skozi dolino Krmo, kjer je postavljena zimska markacija. Nosači za prijazno in vridniško so v Mostrani na razpolago. Predvideni so lepi izleti in daljše ture.

• **Poroka.** Poročil se je včeraj v Curihu g. Roman Gregor, dipl. inženjer in asistent na curiški tehnični visoki šoli, z gđ. Anny Rudhartovo. Bilo srečno!

• **Župnikov avto** je zgorel. Župnik Vinko Lušin iz Litije je hotel v terek preizkusiti svoje vozilo, ki je bilo zadnje čase zaprto v garaži. Motor pa mu je nagajal in ie moral župnik na Dobravi po konjsko vprego. Ko so bili sredi Dobrave, je nastal v stroju močan pok, v naslednjem hipu je bil pa

norca. Le igralec, ki ume intelektualno moč združevati z drastičnim značajem življenjske pozicije, se lahko loti take uloge. Debeveva igra je izpolnila pričakovanje, v njej smo čutili ono drugo, prikrito življenje v norčevih prsih. V nekaterih prizorih je globoko in pretresljivo osvaja človeka. Zato mi je za poslednjo pesem še bolj žal.

J. K.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. Čas opazovanja. 2. Stanje barometra 5. smer in brzina vetra 6. oblačnost 1—10 3. temperatura 4. relativna vlažnost 7. vrsta padavin. 8. padavine v mm. 9. temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

30. marca

Ljubljana 7, 764,8, 2,6, 90, ENE2, 10, dež, 6,8; Ljubljana 14, 765,5, 8,6, 70, SW3, 4, —; Maribor 7, 767,6, 2,0, 90, mirno, megla, sneg, 5,0; Zagreb 7, 764,7, 5,0, 90, WNW2, 10, dež, 8,0; Beograd 7, 762,1, 2,0, 90, SE4, 10, dež, 1,0; Sarajevo 7, 762,1, 3,0, 90, mirno, 10, dež, 0,3; Skopje 7, 764,2, 3,0, 90, SE2, 10, dež, 6,0; Kumbor 7, 757,3, 10,0, 90, E2, 10, —; Split 7, 758,5, 10,0, 80, NE6, 9, —; Rab 7, 761,0, 10,0, 80, N4, 7, —.

Temperatura: Ljubljana 4,8, 1,0; Maribor 9,0, —2,0; Zagreb 7,0, 3,0; Beograd 5,0, 0,0; Sarajevo 11,0, 2,0; Skopje 8,0, —2,0. Sonce vzhaja ob 5,46, zahaja ob 18,24. Luna vzhaja ob 3,21, zahaja ob 11,10.

Izjava

Podpisani izjavljam, da nisem plačnik za dolgoce, ki jih dela Rozl Preželj v Dobbi vasi št. 5.

V. Preželj.

Kader otroci kašljajo daje jim

IMA DOBER OKUS IN HITRO OZDRAVI **KRESIVAL**

Obdobno od Ministrstva socijalne politike in narodnega zdravja št. 1410/92 1022

avto že ves v plamenih. Voznik je v zadnjem hipu izpregel oba konja, župnik Lušin, ki je sedel v zaprtem avtomobilu, se je pa tudi naglo rešil. Vozilo je skoro popolnoma zgorelo.

• **Tudi aprilske šale** naj imajo svoje meje. Pišejo nam: Te dni je dobil nekdo priporočeno pismo iz Amerike, kjer se mu naznanja, da mu je sorodnik zapustil milijonsko dedščino, od katere naj osebno dvigne v neki ljubljanski banki obresti v znesku 10.000 dolarjev na podlagi priložnega čeka neke newyorške banke. Vse je bilo tako prevarljivo sestavljeno, da je rezeval moral verjeti in bi se bil gotovo 1. aprila peljal v Ljubljano in tam zapravil morda 200 (izposojenih!) Din da mu nismo razbrali podpisa na čeku: Royal April fool — in ga tako obvarovali škode. To pač niso nedolžne potegavščine, temveč neokusne falotarije.

• **Proizvajanje obutve za Orient.** Po vrnitvi Tomaža Bate iz Indije se je pričelo v njegovem podjetju delati na tem, da se za Orient proizvajajo ona obutve, ki bo najbolj odgovarjala kulturnim in socialnim potrebam tamošnjega prebivalstva. Pred tremi tedni so bili v oddelku za izdelavo modelov izgotovljeni specialni vzorci. Vse to delo je zahtevalo mnogo truda. Pri delu so bili zaposleni čevljarji tehniki in strojni konstruktorji pod Batinim osebnim vodstvom. Se danes posluje nekoliko oddelkov v tovarni, ki izdelajo samo za Indijo 100.000 parov čevljev tedensko. Na ta način rešuje Bata krizo. Zrtvoval se je 2 meseca na potu po Daljnem vzhodu in iskal načina, kako plasirati svoje proizvode, istočasno pa nabavljati tam surovine. Tudi v tem primeru je ostal Bata zvest sebi, češ, da za onega, ki hoče delati, ni krize.

• **Sadjarji!** Skrajni čas je, da obrizgate sadno drevje z Arborinom in si tako zaguarate zdrav in najboljši sadni pridelek. Arborin proizvajajo »Chemotechnica« družba z o. z., Ljubljana, Mestni trg 10 (dvoršiče).

• **Zobovje** nikdar ne očrni, če se redno uporablja dobro sredstvo za čiščenje zob s primerno ščetko. Vse kar zapuščaš silne in razna jedila, ali pa kar ima za posledico kajenje in kar se samo napravlja na zobeh, odstrani tamojeto redna nega z Odolom, ki vsebuje mnogo kalcijevih sestavin ter odstrani vsako onesnaženje zobovja in tudi nerijeten vonj.

• **Obleke in klobuke kemijo čistijo**, barva plisira in lika tovarna JKS. REICH.

• **Bakrene, medene in aluminijaste predmete** izdeluje Josip Otrepec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Iz Ljubljane

u. Na proslavi desetletnice Jadranske straže v soboto ob 20. v dvorani hotela Unio na se bo izvajal najlepši glasbeni spored domačih in svetovne literature. Godba narodnega železničarskega glasbenega društva »Slogor« bo pod vodstvom g. Herija Svetla med drugim odigrala prof. Beranovo slavnostno koraceno. Trojica priljubljenih ljubljanskih umetnikov bo pestrost muzikalnega večera še povečala: primadona ga. Gjungsjevac-Gavellava in sopranistka gđ. Anita Mezetova bosta peli Lajčeve in Štrkofove skladbe, dočim bo pianistka gđ. Šapja Boža zaigrala dvojce kompozicij, od katerih bo mogočena Bussonjeva Oktava etuda zadivila vsakogar. Ta večer nastopita tudi dva priznana najmlajša britonista g. Likovič Joža in žagar Drago, oba gojenca ljubljanskega konservatorija. Dočim razpolaga g. Likovič z basovskim baritonom ter bo v njegovih izvedbi impresionista Hermanova balada »Troje ponočnikov«, kaže žagarjev glas izredne vrline mehkega baritona. Operni tenorist g. Gostič je pa že priljubljeni znanec naše koncertne publike; zapel bo dvojce Lajčevih pesmi. Slovenski vokalni kvintet bo izvajal troje vokalnih del, posebno bo užgala Prelovcova »Nageljni rdeči«. Vstopnice se dbe v predprodaji pri trdnici Tlačar. Sedeži od 20. do 5 Din, stolišča po 2 Din. Izredno nizka vstopnina omogoča vsakomur, da se udeležijo glasbene prireditve ter tako pokaže zanimanje za ideje Jadranske straže.

u. Veliki zborovski koncert Hubadove pevske župe, ki se bo vršil v nedeljo, 3. aprila ob 15. v uniojski dvorani, ima dvojedben spored. V I. delu sporeda nastopi 8 zborov, in sicer zbor »Loški glas« iz Loke pri Zagorju zapoje pod vodstvom Srečka Goline Aljažev moški zbor »Na dan«. 2) Zbor »Hugolin Sattner« iz Most pri Ljubljani zapoje Sattnerjevo »Slovensko govorič« pod vodstvom Vinka Rupnika. 3) Zbor »Domžale« iz Domžal zapoje Jerebov zbor »O kresu« in Pavčičev »Delekica, ti si jokalna. Zborovodja Franc Plečič. 4) Zvon iz Trbovelj pod vodstvom Oskara Molla zapoje Adamčeva zbor »Bog daj« in »Kojna jaše Hasan azaz«. 5) Gostič Srečko vodi »Savo« z Jesenic, ki nam zapoje Pirnatovo zelo delikatno zbor »Pomlad in jesen« ter Svabovo ponarodno »Oj, dekle, kaj si tak žalostna«. »Slogor« iz Dolenjske Logatec pod vodstvom Janka Gutčeka zapoje Jerebov zbor »Pelni rožar«. Pevski odsek Narodne čitalnice v Šiški, ki ga vodi Janez Godoc, zapoje Tomčev »Gremo v goro višec« ter Adamčev zbor »Vse rožice rume«. Sklepno besedo v I. delu ima zbor ljubljanske Sloge, ki zapoje pod vodstvom g. Svetla Hohreiterjev »Nočni psalm«. O II. delu pa jutri. Danes le prosimo naše občinstvo, da pridno sega po koncertnih vstopnicah, ki se dbe v Matični knjižarni.

u. **Tovariši Preporodaši!** V soboto 2. aprila ob 15. se bo vršil v društvenem lokalu prvi redni članski sestanek. Tema sestanka je: Česa si želi Preporodaš od svojega društva. Ker se bodo obravnavala važna in pereča društvena vprašanja, je udeležba za članstvo strogo obvezna! — V primeru poveljnega vremena se bo vršil v nedeljo 3. aprila pešizlet na šmarno gor. Zbirališče v društvenem lokalu ob 10. dopoldne. Udeležite se izleta v čim večjem številu.

u. **Občni zbor** krajevnega odbora Jadranske straže se bo vršil drevi ob pol 21. v prostorih restavracije glavnega kolodvorja z običajnim dnevnim redom. Vsi člani in prijatelji Jadranske straže so vlnjudo vabljani, da se občnega zbora v čim večjem številu udeležijo.

u. **Oparjen otrok.** Včeraj zjutraj se je pripetila na Vodovodni cesti huda nesreča. Triletni delavec sinček Škerjanec Gustek se je pripeljal k štedilniku in pograbil

koniec vrele juhe, ki se je vžigala nanj. Hudo poparjenega otroka so morali nemudoma prepejati v bolnico.

u. **Delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor«.** Drevi ob 20. redni članski sestanek. Predava g. dr. Stojan Bajč.

u. **Člani Fotokluba Ljubljana!** V petek 1. aprila ob 20. članski sestanek pri »Sokolcu«. Na dnevnem redu preclavanje in debata, nato pregled slik, ki jih prinesite s seboj, zlasti za razstavo namenjenih. Pridite v čim večjem številu.

u. **Tečaj za šivanje.** Na željo članice prireditelja Zveza gospodinj še II. šivalni tečaj takisto pod vodstvom strokovne učiteljice. Tečaj se bo vršil za začetnice ali za take, ki se hočejo v šivanju še izpopolniti. Priglasiti se je nujno na naslov Zveze gospodinj, odsek Splošnega ženskega društva, Ljubljana, Poljanska cesta 18., ker se tečaj začne v petek, 1. aprila, v Splošnem ženskem društvu, Rimska cesta 9. od 18. do 20. ure.

u. **TK Skala.** Vabimo vse tovariše na članski sestanek, ki se bo vršil v petek 1. aprila ob 20.30 v zadnji sobi Narodne kavarne. Zadeva važna in nujna.

u. **Društvo »Treznost«** javlja vsem svojim članom (icam), da se bo občni zbor zaradi nepričakovanih ovir vršil šele v aprilu.

u. **Ženski Pokret** opozarja na predavanje v socialno-političnem tečaju, ki se bo vršilo drevi v društveni sobi. Začetek ob 18. Predava dr. Stojan Bajč.

u. **Pihalna godba Sokola** ima izredno važno danes ob 20. na Taboru.

u. **Viški Sokol** bo ponovil na splošno željo 3. aprila burko »Pred poroko«, ki je nedavno žela toliko pohvale. Kdor si želi nepriljubljene zabave in zdravega smeha nad ne zamudi posetiti te predstave. Med odmoru bo igral radio-jazz.

u. **Lutkovni odsek Ljubljanskega Sokola** igra v nedeljo 3. aprila v Narodnem domu (vhod z Bleiweisove ceste) veselo igr v štirih dejanjih »Gasperček dvorni zdravnik«. Začetek točno ob 16.

u. **Sadjarška podružnica** na Vliču prireditelji drevi ob 19. v risalnici osnovne šole zopet svoje običajno predavanje, h kateremu so vabljani vsi člani in prijatelji društva. Narodni aplnenega prahu naj prinese do denar seboj.

u. **Ustanovitev krajevnega organizacije JRKD na Vliču.** V Sokolskem domu na Vliču se je vršil 13. t. m. dobro obiskan sestanek zaradi ustanovitve krajevnega organizacije JRKD. Sestanku je predsedoval župan g. Petrovič, izbrano politično poročilo pa je podal zborovalcem narodni poslanec g. dr. Rape. Ta sestanek je bil priprava za ustanovni občni zbor krajevnega organizacije, ki se je vršil v nedeljo 20. t. m. Zboru je predsedoval g. Mesec, udeležilo pa se ga je 80 članov, zastopnikov vseh slojev, ki so soglasno sprejeli listo 20-članskega odbora. Ta odbor se je na svoji prvi redni seji konstituiral takole: predsednik Josip Mesec, podpredsednik Pavel Smrkoli, tajnik Josip Guštin, blagajnik Marko Knez, delegati za sresko organizacijo pa g. Borštnik, Kovačič Anton, Klemenčič France in Mihelič Pavel.

u. **Kontrola mleka** bo poostrena. Pred velikonočnimi prazniki je tržno nadzorstvo izvelo strogo kontrolo mleka in mlečnih izdelkov, pripravljenih na živilski trg. Preiskava je sedaj ugotovila, da je bilo mleko v mnogih primerih zalito in posneto. Sledila bo primerna kazen. Dogmalo je bilo da, da je mnogo smetane in masla vsebovalo veliko manj odstotkov tolske, kakor to predpisuje zakon o živilih. Tržno nadzorstvo se sedaj še bolj poostroilo kontrolo nad uvoženim mlekom in mlečnimi izdelki.

u. **Ljubljana in lepoteje.** Kakor je »Jutro« poročalo, je bilo v vsaj državi za lepoteje lani izdanih 300 milijonov Din. Koliko odpade na Ljubljano, statistični podatki se niso znani. Pravijo pa, da je Ljubljana lani uvozila za okoli 10.000 kg raznih parfumov, pudra, ličil, barv za lase in drugih kozmetičnih predmetov. Če računamo kilogram vsaj po 100 Din, vrže to letno 1 milijon Din. Pa bo številka natančnejša, če vsaka dama zase preračuna koliko jo stane 1 kg lepotejnih sredstev.

u. **Razni poškodovanci.** V splošno bolnico so včeraj pripeljali več poškodovancev z dežele. V Podgori je napadel neki France K. posestnikovega sina Franca Kozelja in ga s polenom ranil pod desnim očesom. 7-letni posestnikov sinček Janez Ravnikar iz Suhe pri Stari Loki se je hudo opeknel po nogah, ki si jih je polil z vrelo vodo. Žena delavca, Katarina Klemenčič iz Nornja je doma padla in si zlomila desno nogo. Delavcu Jožetu Vescu iz Lesa mosteca je pri sekajanju drv odletel kos lesa v oko in ga mu hudo poškodoval. Rudar Alojzij Suštar iz Špitala je včeraj zjutraj na delo grede tako nesrečno padel, da si je zlomil desnico. Pred poslopjem splošne bolnice je nastal zadnje dneve, ko se zaradi toplejšega sonca tali sneg in zrahlija zemlja, pravcati blatni otok. Po njem so prisiljeni broditvi vsi številni obiskovalci bolnikov in sploh vsi, ki imajo opravka v bolnici. Vsekakor bi bilo nujno potrebno, da se prostor pred vhodom v bolnico posuje s peskom, kar nikakor ne bi zahtevalo prevelikih stroškov.

u. **Tramvaj ga je podrl.** Po Celovški cesti v Dravljah je v terek zvečer okrog 20.15 gnal 50 letni delavec Ivan Jerin štiri vole. Naenkrat je za njim privozil tramvajski voz, ki se mu Jerin ni pravočasno umaknil. Voz ga je podrl po tleh, da je oblašal s precej hudimi poškodbami. Ljudje so odnesli poškodovanca v bližnjo hišo, nakar so telefonirali po reševalni avto, ki ga je odpeljal v splošno bolnico. Živino, ki je last nekakega posestnika iz okolice mesta, pa je sprejel v hlev posestnik Pirc iz Dravlj.

u. **Oslaparjen upokojenec.** K železniškemu upokojencu Francetu Oblaku v Zgornji Šiški 140. je prišel pred mesec nek agent, ki mu je prodal obveznico vojne škode za 720 Din. Obveznico je Oblak plačeval v obrokih, ko pa so bili ti plačani, se je agent znova pojavil pri njem ter mu izvalil obveznico, češ, da jo mora poslati v Beograd. Oblak je agentu verjel. Ker pa agenta poslej ni bilo več nazaj, se je oškodovane obrnil na neki bančni zavod v Mariboru, ki ga je agent zastopal. Iz Maribora so mu z dopisom podasili, da je nasel sleparju. Tega zdaj išče policija, ki sedi, da je slepar na enak način oškodoval več strank.

u. **Dolgi preti povsod.** Mesarski mojster France Stupnik, stanjujoč na Poljanski cesti 53, je včeraj prajavljal, da mu je tat odpeljal iz mestne klavnice zeleno pleskan ročni voziček. Z nekake stavbišča v Verovškovi ulici je drug tat ponosi odnesel 400 Din vreden bakreni kotel. Delavcu Ivanu Podbrežku, ki biva v baraki na Koteljevem, so neznani prijatelji kurje pečenke

Kaj je »Sadvitac«? Kdor jo je že pokusil, ta že ve, kako izvrstno diši! »Sadvitac« je sadje v čokoladi. To vam je slaštica! — Okusna je, tečna in redilna kakor malokaj! Vredico »Sadvitac« v raznih vrstah sadja dobite po trgovinah za Din 5.

odnesti z vrta več kokoši. V spalno sobo natakarka Franceta Zakorja na Dunajski cesti 34. je nekdo vliomil in odnesel uro budilko in več toaletnih potrebščin. Iz stanovanja poročnika Radivoja Popoviča na Mestnem trgu 5. pa je izginil te dni last prstan z vdelanim velikim briljantom, vred 7000 Din.

u. **Otroške obleke,** predpasnike in damsko perilo kupite najceneje pri Albinu TURKU, Prešernova ulica 43.

Iz Celja

u. **Shod poslanca Prejorka** v škofiji vasi. Drevi ob 19. bo imel poslanec celjskega okraja g. Ivan Prejorkšek shod v škofiji vasi pri Celju, na kar se opozarja vse tamošnje prebivalstvo.

u. **Glede ponesrečene smučarke** Kovačeve smo naknadno izvedeli, da si je pri padcu, ko je zdrla kakih 150 metrov globoko po zledenem snegu, le močno opraskala roke in odrgnila kožo na nogah ter da nima nobenih pomembnejših poškodb. Ponesrečenka se nahaja z ostalo celjsko smučarsko družbo, ki se udeležuje celotedskega smučarskega tečaja Savinjske podružnice SPD na Korošici, v dobri oskrbi in negi v popolnoma oskrbovanem Kockekovem domu in se bo vrnila z ostalimi smučarji v Celje najbrž jutri, ko bo smučarski tečaj zaključen.

u. **Nov vodovodni red za mesto Celje.** Banska uprava je odobrila nov vodovodni red za mesto Celje, ki je bil sklenjen lani 27. novembra v javni seji takojšnje mestne občinske uprave. Vodarnjo po novem vodovodnem redu bo mestna občina začela pobirati s 1. aprilom t. l.

u. **Stavbna zadruga državnih namoščencev** v Celju bo imela drevi ob 20. v restavracijskih prostorih Narodnega doma svoj letošnji redni letni občni zbor. Ob tej priliki bo zadruga na skromen način proslavila 20-letnico svojega obstoja. Vsi državni in sploh javni namoščenci, pridite polnoštevilno!

u. **Ukraden plašč.** Na velikonočno nedeljo popoldne med 14. in 17. se je prikral del neznan dolgorastel v točilnico Skobernetove restavracije v poslopju Mestnega kina in odnesel tamkaj službojočemu natakarku Rudolfu Cvetnu 700 Din vreden zelen plašč, v čigar žepih so se nahajali 4 ključki in usnjate rokavice. O tatu ni nobenega sledu.

u. **Nočna tatvina v stanovanju.** V noči od torika na včeraj proti jutru se je splazil z dvorišča Werenove hiše v Gregorčičevi ul. 3 čez balkon v mezanin v predsobo neznan tat in odnesel trgovskemu potniku Antonu Hribarju 1500 Din vredno debelo zimsko suknjo. Doslej policija tatu še ni mogla izslediti.

u. **Mestni kino** bo predvajal drevi ob pol 21. kriminalno zvočno opereto »Poučljivi pevec«.

Iz Maribora

u. **Iz ljudske umetnosti.** V petek 1. aprila ob 20. bo predaval akademski slikar g. R. Jakopič iz Ljubljane o slovniških umetnostnih prilikah. Pripovedoval bo iz svojih bogatih spominov o temi »Kako smo prišli in kam smo prišli, in sicer na podlagi skiptičnih slik. V ponedeljek 4. aprila bo pričel kratek ciklus o mandžurskem konfliktu. G. prof. Bogom. Stupan bo predaval o geopolitičnem in kulturnem položaju Mandžurije.

u. **Tujisko prometna zveza v Mariboru** je na svojem VI. običnem zboru, ki se je vršil v terek v kavarni »Jadrac« ob navzočnosti uglednih predstavnikov oblastev ter zastopnikov letovišč in zdravilišč, podala obsežno bilanco uspešnega dela. Njena podjela izkazuje za preteklo leto dokaj lepe dohodke, ki pa vendar niso v razmerju z izdatki za propagando, podeljene podpore itd. Mariborska Tujisko prometna zveza se organsko razvija in smotrno ustvarja pogoje za razvoj tujiskega prometa v svojem območju. Po izbranih poročilih je bila sprejeta naslednja resolucija: »Glede na izredno važnost tujiskega prometa v našem narodnem gospodarstvu in v naši plačilni bilanci ugotavlja Tujisko prometna zveza na svoji glavni skupščini, da se ne more govoriti o pravem pospeševanju tujiskega prometa v naših krajih vse dotlej, dokler se ne ustanovi hotelarska in gostilničarska strokovna šola, ki je še nimamo v državi. Kr. banska uprava dravske banovine, ki pospešča razvoj tujiskega prometa posebno pažljivo, se naproša, da ukrene vse potrebno, da se že s prihodnjim šolskim letom otvori takšna strokovna šola v Mariboru kot važni tujisko-prometni točki in dravski banovini.«

u. **Jadranska noč.** Kakor v Ljubljani tako bo tudi v Mariboru slovesna proslava 10 letnice Jadranske straže. Ob tej priliki, in sicer v soboto 2. aprila bo v veliki dvorani Unioa slavnostna prireditev pod geslom »Jadranska noč«. Ker je Jadranska Straža velevažna organizacija, ki je že povsod v državi prodrla med ljudstvo, izkazimo na tej slavnostni prireditvi Jadranski straži najboljšo svoje priznanje in razumevanje za njene velike cilje in naloge z veliko udeležbo. Dame naj se udeležijo te prireditve po možnosti in narodnih nošah.

u. **SO Napredek.** Na praznik Martijinega oznanja,

Gospodarstvo

Poslovanje Privilegirane izvozne družbe

Včeraj popoldne se je v borzni dvorani v Beogradu, vršil izredni občni zbor delničarjev Privilegirane družbe za izvoz poljskih pridelkov, na katerem je upravni odbor predložil obsežno poslovno poročilo. Iz tega poročila posnemamo naslednje podrobnosti:

Finančna sredstva

Ko je družba prevzela poslovanje v mo-nopolu za račun države, je dobila od države na razpolago naprej 100, potem pa še 50 milijonov Din. Ta sredstva pa so se kmalu izkazala kot nezadostna in je bila družba primorana iskati kredit na mednarodnem denarnem trgu. Tako je dobila z žirov Priv. agrarne banke kreditno posojilo 32 milijonov frankov (103 milijone Din), od katere vsote je država povrnila ob priliki za padlosti polovico. Družba se je morala poslužiti tudi lombardnega kredita v višini 70 milijonov Din, ki ga še danes uživa. Finančne težave so bile bolno mesto žitnega režima. Izvori teh težav pa so bili različni. Pridelki pšenice je bil mnogo obilnejši, kakor se je prvotno pričakovalo. Poleg tega so producenti takoj po končani žetvi hoteli vnovič ves presežek, deloma v neupravičeni bojazni, da bo država prenehala kupovati pšenico po ugodnih cenah. Temu so se pozneje pridružile še težave zaradi uvedbe uvoznih kontingentov in deviznih omejitev v raznih državah. Ob koncu septembra je bila družba primorana zateči se k izdajanju bonov za plačilo preveze pšenice.

Obseg poslov.

Skupno je bilo družbi od početka žitnega režima do 15. marca t. l. prijavljenih za nakup na račun države od strani zadržanih trgovcev 91.080 vagonov pšenice; nastorjenih je bilo od te količine 53.303 vagonov, tako da je 15. marca ostalo prijavljenih, a še ne prevzetih 37.772 vagonov pšenice. Od prijavljene količine odpade na kmetijske organizacije (zadruge) 27.544 vagonov, prevzetih pa je bilo 12.952 vagonov.

Do 15. marca je bilo izvoženih v inozemstvo 29.232 vagonov, trenutno pa znaša izvojni presežek še okrog 20.000 vagonov.

Vrednost doslej kupljene pšenice znaša 910 milijonov Din. Do 15. marca je bilo za kupljeno pšenico izplačano v gotovini 514,7 milijona Din, dočim je v prometu še za 32,8 milijona Din neizplačanih bonov.

Izvozne cene. Nekaj dni pred prvo pošiljativjo pšenice v inozemstvo (17. julija) je bilo prodanih v Českoslovaško 5000 vagonov pšenice po 88 Kč za 100 kg eks šlep Bratislava (147 dinarjev). Kmalu pa so prišle cene padati. Ob koncu avgusta je znašala cena (eks šlep Bratislava) za potisko pšenico samo še 60 Kč (100 Din), za begejsko 59 Kč (98 dinarjev) in za baško ali banatsko 56 Kč (93,50 Din). Dne 10. septembra je bila cena najnižja in je znašala za potisko pšenico le še 56 Kč (93,50 Din). Sredi septembra pa se je cena pričela zopet dvigati in v novembru je dosegla 84—85 Kč za potisko bazo (140—142 Din) in 81—82 Kč za baško ali banatsko (135—137 Din). Ta cena velja približno tudi še danes.

Izposkupček za izvoz. Izvoženih 29.232 vagonov pšenice predstavlja vrednost 325 milijonov Din. V Českoslovaško je bilo prodanih 18.565 vagonov (207,9 milijonov Din), v Avstrijo 1856 vagonov (30,2 milj. Din), v ostale države Srednje Evrope 20.420 vagonov (238,1 milj. dinarjev) in v zapadnoevropske in sredozemske luke 8812 vagonov (86,9 milj. Din). V Avstrijo je družba pričela prodajati pšenico šele, ko je prenehala izvažati Madžarska (januarja) in ko je stopila v veljavo pogodbeno preferenca od 35 par pri kg. Od ostalih prevzetih količin je družba prodala v tuzemstvo milino 14.623 vagonov, dočim ima preostalih 9453 vagonov (od skupno prevzetih 53.308) v domačih skladiščih.

Dolar in funt. Kakor poročajo z mednarodnih deviznih tržišč je ameriški dolar zadnje dni precej popuščal. Ta slaba tendenca dolarja izvira iz Newyorke samega, kjer je nenadoma nastopilo nezaupanje proti dolarju in so nastale govorice, da nameravajo tudi Združene države slediti primeru Anglije in opustiti zlati standard. Nasprotno gibanje pa kaže angleški funt. Pretekli teden je bil tečaj devize London še razmeroma miren in se je notacija v Curliju gibala približno na višini 18,90. Večkončne praznike pa je spekulacija izrabila in je nenadoma potisnila funt navzgor, tako da je bila v torek v Curliju zabeležena notacija 19,60. Angleška banka, ki noče dopustiti dvigovanja funta, je naravno takoj intervencirala in včeraj je bil že zabeležen zopet nižji tečaj 19,30. Čvrsto tendenco funta, ki tudi po trikratnem zaletu v diskonta Angleške banke ni popustila, pripeljejo stalnemu izboljšanju angleških finančnih. Veliko pozornost je ponovno vzbudila vest, da bo Anglija te dni odplačala newyorsk Federalni rezervni banki zadnji obrok od 50 milijonov dolarjev na račun polnega povračila ogromnega deviznega kredita v višini 200 milijonov dolarjev, ki ga je Anglija prejela lani v poletju.

Občni zbor Hmeljarskega društva za Slovenijo. Hmeljarsko društvo za Slovenijo sklicuje svoj 52. glavni občni zbor, ki se bo vršil 10. aprila ob pol 9. dopoldne v Roblekovih dvorani v Zalcu po običajnem dnevnem redu. Glavnemu obnemu zboru smejo prisostvovati vsi člani društva, glasovalno in posvetovalno pravico pa imajo samo delegati.

Dnevne članov davčnih odborov. Finančni minister je odločil, da se rednim članom davčnih in rekamacijskih odborov ter njihovim namestnikom in večjih krajih oblaščujočim dnevne za prisostvovanje odborovim sejam, in sicer ako ti člani ali namestniki niso iz kraja, kjer odbor posluje, po 50 Din dnevno za dnevne in stroške, ako pa so iz kraja, kjer odbor posluje, po 30 Din na dan. Dnevne pa se izplačujejo le v primeru, ako so dotični člani nepretrgoma prisostvovali odborovim sejam najmanj osem zaporednih delovnih dni, pri čemer se ne delja ali kak drugi praznik, kadar državna oblastva ne poslujejo, ne smatra za prekinjenje poslovanja.

Borze

30. marca Na ljubljanski borzi je danes deviza Newyork ponovno občutneje popustila. Z njo vred se nazadovale tudi devize Berlin, Amsterdam, Pariz in za malenkost tudi London.

Na zagrebškem efektanem tržišču je bil

v Vojni škodi zabeležen samo en zaključek za kaso po 225 Din. V ostalem je prišlo do prometa v dolarskih papirjih, za katere je nadalje živahno povpraševanje. Promet je bil v 7 odstotnem Blairu posojilu po 54, 53,75 in 54, v 8 odstotnem Blairu posojilu po 57, in 7 odstotnem Seligmanovem posojilu drž. hip. banke po 53,50 in 54.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 227,93 — 228,20, Berlin 1339,64—1350,44, Bruselj 787,94 do 791,88, Curli 1094,35—1099,85, London 212,58—214,18, Newyork ček 5622,16 do 5650,42, Pariz 222,15—223,37, Praga 167,09 do 167,95, Trst 292,27—294,76.

Curli, Pariz 20,31, London 19,30, Newyork 515,75, Bruselj 72,05, Milan 26,7250, Madrid 39,—, Amsterdam 208,20, Berlin 122,75, Stockholm 103,— Oslo 102,25, København 106,25, Sofija 3,73, Praga 15,27.

Elektri

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 224—226, za april 223—226, 7% investicijsko 61—63,50, 4% agrarna 32 bl., 6% beguške 40,25—41, 8% Blair 57—58, 7% Blair 53,75—54, 7% Drž. hip. banka 53,75—54. Beograd, Vojna škoda 227 zaklj., 7% investicijsko 62,50 zaklj., 4% agrarne 30—32, 6% beguške 40,75, 40,50 zaklj., 8% Blair 58,50 bl., 7% Blair 53 den., Narodna banka 4750 zaklj., Priv. agrarna banka 248, 250

Blagovna tržišča

LES

+ Ljubljanska borza (30. t. m.) Tendence za les slaba. Zaključek ni bilo. Povpraševanje je za smrekove deske (IV., 24—28 mm debeline, konične ali paralelne in podmerne 18—24 mm).

ZITTO

+ Chicago, 30. marca, Začetni tečaji: Pšenica: za maj 54,25, za julij 56,50, za september 58,625; koruza: za maj 36,50, za julij 39,625, za september 41,375.

+ Novosadska blagovna borza (30. t. m.) Tendence za koruzo fvrsla, sicer nesprenjena. Prometa je bilo 83 vagonov. Rž: baška 165—170 Oves: baški, sremski banat 125—130 Jčemen: baški in sremski 63/64 kg 127,50—132,50; baški in sremski, pomladni 67/68 kg 162,50—167,50 Koruza: baška, 100 — 102,50; baška, sremska, za april-junij 99 — 101; baška, okolica Sombor

Varijete Vašo kožo
s tem da upo-abljate

NIVEA-CREME

pred slabim in mrzlim vremenom, da ne poka in ne postane hrepeva. Nadgrnite Vašo kožo večer vsak preden, gresite na počitek temeljito z Nivea-Creme. Ikonine postanejo s tem mladostno napeto, koža pa močne in prožna. V eter in slabo vreme ji ne morejo več škoditi. Nadgrnite pa tudi podnevi, preden odidete na prosti, lice in roke s Nivea-Creme. Ta krema namreč ne capusi nikakoj, saj ter Vam nudi oni sveži in mladostni izgled, ki ga mi vsi tako radi imamo. Razlika nasproti luksuznim kremam: Najvišji učink ali ceneje.

Nivea-Creme: Din 5,00—22,00
Jugosi: P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

101—108; sremska, paritela Sid 102 — 104. Otrobi: baški, sremski in banatski 98 — 96. Fizol: baški, sremski, bel, brez vršice 210 do 220. Krompir: beli slovenski 117,50 do 122,50.

+ Budimpeštanska termalna borza. (30. t. m.) Tendence slaba, promet miren. Pšenica: za maj 13,08—13,10, za junij 13,45—13,47; rž: za maj 16,10—16,14; koruza: za maj 14,98—15,—, za julij 14,95.

Sport

Cross-country prvenstvo Jugoslavije

V nedeljo ob 11. dopoldne, Stadion, Dunajska cesta

Prvič v Ljubljani prireja JLAS tekmovanje za prvenstvo Jugoslavije v cross-countryju. Akoravno razpolaga ravno dravska banovina z izbornimi tekači na dolge proge in so bili z druge strani blagodat tega tekmovanja deležni že večkrat klubi iz Beograda in Zagreba, je na zadnji savezni skupščini komaj uspele delegati ljubljanskih klubov, da izsili bojno glasovanje o vprašanju mesta tega tekmovanja. Z nami Slovenci so potegnili sportniki iz Beograda in Pančeva, s čigar pomočjo je uspelo potisniti kompaktne zagrebške glasove v manjšino. Radi tega je sedaj naša dolžnost, da sportnikom iz Zagreba pokažemo, da znamo tudi v Ljubljani organizirati prvovrstne atletske prireditve. Da znamo omogočiti slehernemu, da se pri nas počuti dobro tudi z minimalnimi izdatki za življenje, da pa znamo tudi s sportnega vidika postaviti moške tekmovalec na start, ki bodo opravičili sloves, ki ga uživajo dolgočasni in dolgočasne banovine. Ako v vseh teh točkah uspemo, potem smemo z upravičenostjo tudi v bodoče zahtevati organizacijo državnega prvenstva v dravski banovini.

Tekmovanje bo eno najzanimivejših te vrste v naši državi sploh, kajti na startu bomo imeli priliko videti iz vse države vse tekmovalec, ki nekaj pomenijo na dolgih progah. Zagrebški, beogradski, pančevački in mariborski klubi postavijo proti domačim rivalom SK Iliriji in ASK Primorju svoje kompletne ekipe v želji, da iztržejo SK Iliriji prvenstvo moštev, ki ga brani že dve leti. Tudi domača kluba nista ostala sklenjenih rok temveč sta mobilizirala vse svoje kanone v želji, da vsaj na domačih tleh dokumentirata svojo nadmočje na dolgih progah. Sedemdeset tekmovalec, članov devetih klubov, v borbi za ponosen naslov prvaka poidevce in prvaka moštev v cross-country prvenstvu države! To je maksimum, kar smo imeli do sedaj prilike videti na startu pri imenovanem državnem prvenstvu! Kanoni Predanici (Concordia) in Tučan (Hašt), zmagovalci v Beogradu l. 1930 nalete v Spornu (Ilirija), Slapničarju in Krevsu (oba ASK Primorje), Grmovšču (Marathon Maribor), Sretenoviću (BSK, Beograd), Korenu in Ku-

meru (Marathon, Zagreb) itd. na sebi enakovredne nasprotnike, zaradi česar se bo že od starta pa do cilja vodila ogorčena borba za zmagozni naslov prvaka poedince. V borbi za prvenstvo moštev pa gresta oba domača kluba zaradi večje izenačenosti svojih moštev z večjimi nadani na start. Spornu bodo čvrsto ob strani stali Bručan, Ilovar, Kumer Ivo, Lejka in Majhenič, dočim bodo Primorjaši Zorja, Blatnik, Kovačič, Ogrin in drugi skušali po najboljših močeh podpreti stremiljena svojih vodilnih klubskih tovarišev Slapničarja in Krevsa.

Vsa naša sportna javnost bo s simpatijami spremljala plemenita stremiljenja naših atletov, pričakuje pa od njih, da bodo vložili vse svoje sile in sposobnosti, da čim boljše zastopajo barve naše bele Ljubljane.

Hitrostna tekma v smuku na Peci. Visokoolpinski tečaj na Peci od 24. do 28. tega meseca in l. tekma v smuku z vrha Peca do Ulatove kočice na velikonočni ponedeljek sta končali v najlepšem redu in dobri organizaciji mariborskega smučarskega kluba in SPD Mežica. Tečaja se je udeležilo preko 20 smučarjev, in sicer iz Zagreba, Sušaka, Ljubljane in Maribora, ki so vsi izrazili svoje zadovoljstvo ter hvajili lepoto krasne Peca. Kot zaključek je Mariborski smučarski klub še organiziral svojo l. tekmo v smuku, ki je po svojem zelo težkem terenu zahtevala mnogo drznosti od tekmovalec. Snežne razmere so bile izvrstne in se doseženi rezultati lahko smatrajo kot višek zmoglosti posameznikov. Višinska razlika na dolžino 3 km je bila 471 m. V naslednjem rezultati: 1. Ivč Franc (MSK) 7:22; 2. Maks Golob (SPD Mežica) 8:3; 3. Franc Siherle (SPD Mežica) 8:10; 4. Franc Pajank (SPD Mežica) 8:53; 5. Egon Lettnar (MSK) 9:8; 6. Franc Stane (SPD Mežica) 9:40; 7. Eric Jelen (SK Olimp, Celje) 10:5; 8. M. Lager (MSK) 10:18; 9. E. Gračner (Smučarski klub Celje) 10:33; 10. M. Rens (SK Olimp, Celje) 11:11.

SK Korotan (Rakovnik). Drevi ob 19,30 seja upravnega odbora. Udeležba za vse odbornike strogo obvezna. — V nedeljo dopoldne ob 9,30 sestane celokupnega prvca in rezervnega moštva. Pridite vsi. SK Ilirija (teniška sekcija). Danes ob 18. v damski sobi kavarne Emona sestaneek vseh članov. Zahvalno! Udeležite se polnoštevno!

SK Ilirija (lahkotletška sekcija). Danes ob 18,30 trening na igrišču za vse cross-country tekače. Vsi atleti, ki imajo šprin-

Lonce in ponve čisti

VIM brez brazgotin

Z malo Vima na vlažni krpi boste očistili hitro in lahko ponve in vso ostalo kuhinjsko pripravo. Vim je izdaten, deluje hitro in pri tem ne opraska predmetov ter je dober tako za vsa težja kakor tudi za lažja čiščenja v hiši in kuhinji.

VIM čisti vse

člane table-tenis sekcije je tekmovanje obvezno. Zmagovalci dobe praktična darila. Turnir se prične v nedeljo ob 9. dopoldne v salonu »Reininghaus« (Frankopanska ulica). Članstvo se vabi, da se udeleži tega turnirja v čim večjem številu.

Radio

Petek, 1. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 17.30: Salonski kvintet. — 18.15: Gospodinja ura. — 18.45: L. M. Škerjanc: Uvodna beseda o Hařdmu. — 19.05: Prenoš z Dunaja. — 22.30: Napoved časa in poročila. BEOGRAD 11.05: Radio - orkester. — 12.05: Ciganska godba. — 19.05: Prenoš z Dunaja. — 22.30: Poročila. — Lahka godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17.30: Lahka glasba. — 19.05: Prenoš z Dunaja. — 22.40: Lahka godba. — PRAGA 17.05: Koncert iz Brna. — 19.05: Prenoš z Dunaja. — 21.45: Plošče. — BRNO 17.05: Godba na pihala. — 19.05: Prenoš z Dunaja. — VARSAVA 17.35: Koncert orkestra. — 20.15: Simfoničen koncert. — 22.50: Plesna glasba. — DUNAJ 11.30: Godalni kvartet. — 16.10: Lahka godba. — 19.05: Haydnov oratorij »Štirje letni časi«. — 22.35: Godba za ples. — BERLIN 20.15: Operni večer. — 21: Sluhogra. — 23: Mešan program. — 16.40: Popoldanski koncert. — 19.20: Komorna glasba. — 20.15: Godba na pihala. — 21: Prenoš iz Berlina. — MÜHLACKER 17: Koncert filharmoničnega orkestra. — 19.35: Mandoline. — 20.05: Simfoničen koncert. — 22.45: Plesna glasba. — BUDIMPEŠTA 17: Madžarske pesmi. — 19.40: Prenoš gala-koncerta iz glasbene akademije. — Ciganska godba. — RIM 17.30: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20.45: Operetni večer.

Svarilo!

Uradniku Avgustu Tonejcu je ukradena zelena usnjata listnica z generalno polno-močno tvrdke Bogomir Divjak, Maribor, orožnim listom in šofersko izkaznico. — Svari se vsakdo v slučaju zlorabe. Če bi se listnica odvrgla, prosim najditelja, da odda isto proti nagradi pri tvrdki ali na policiji. 3986

Brez vsake kavicje

in poceni si izposodite plošče in gramofone

pri

SLAGER

Aleksandrova cesta 8

brezprimerno sredstvo

dopo sa Jugoslavije: samo »OMNIA«, odd. I-3, Zagreb, Draškovičeva 27. Zadržajte brezplačni ilustrirani cenik!

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega nad vse ljubljene-ga soprega in očeta, gospoda

IVANA TAVČARJA

železniskega revidenta v pokoju

kakor za poklonjeno krasno cvetje se s tem najiskre-neje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo izrekamo č. duhovščini, stanov-skim kolegom pokojnikovim in vsem prijateljem in znanecm, ki so dragega nam pokojnika v tako častnem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

V Ljubljani, dne 31. marca 1932.

3989 ZALUJOČA SOPROGA in HČERKA

GLEDALISČE

LJUBLJANSKA DRAMA

Začetek ob 20.

Četrtek, 31. Zaprt.

Petek, 1. aprila: Revna ko cerkvena miš. A.

LJUBLJANSKA OPERA

Začetek ob 20.

Četrtek, 31.: Robinsonada. D.

Petek, 1. aprila: Zaprt.

Sobota, 2.: Seviljski briver. E.

Nadaljnje premijero v ljubljanskem Narodnem gledališču. Drama študira Katajeva »Kvadratno krogac v režiji prof. Sesta m dramo »Ledac, ki jo je napisal hrvatski pesatelj Krleža, avtor »Gospode Glembejčev. Režira dr. Branko Gavella. Opera pripravljajo premijero poslednjega Purcinjevega dela »Turandot pod taktirko kapelnika Ned-fata in v režiji prof. Sesta. Za prihodnje dni pa se ponavlja »Cavalleria Rusticana« in »Glumaci«. V pripravi je tudi Dvojakova »Rusalka«.

Mariborsko gledališče

Začetek ob 20.

Četrtek, 31.: Traviata, Goslovanje primado-ne graške opere Tinke Wesel - Pol-la. C.

Petek, 1. aprila: Zaprt.

Sobota, 2.: Kaverna. D.

Primadona graške opere ga. Tinka Wesel-Polla gostuje danes kot Violetta Valery v Verdijevi priljubljeni operi »Traviata. Pevko odlikuje krasen glas ter sijajna tehnika. Baritonsko partijo očeta poje g. Neralič kot gost, Alfreda poje B. Sanein. Ostale partije pojo gđ. Udovičeva, Cepičeva, Barbičeva ter gg. Trbuhovič, Skrbinešek, Gorinšek in P. Kovič. Orkester je pomnožen, dirigira kapelnik Herzer, režira D. Trbuhovič. Dasi je ta uprizoritev »Traviate« zvezana z velikimi stroški, veljajo običajne operne cene.

Pogoji za razpis nagrad Riviera-Bergella

Za najboljšje odgovore za razpisano vprašanje »Kakšne koristi iz novosti nudijo kupcu svilene nogavice Bergella in Riviera?« se bodo razdelile kot

1. nagrada 12 parov
2. nagrada 9 parov
3. nagrada 6 parov
4. nagrada 3 pare

in 70 tolažljivih nagrad

Bergella in Riviera svilenih nogavic. Vsakdo se more udeležiti razpisa teh nagrad, ki pošlje najdalj do 7. maja 1932 na naslov kraj, javnega notarja dr. Radivoja Miladinovića, Subotica, Strossmayerjeva ulica, odgovor na to vprašanje z navedbo svojega naslova kakor tudi s prilogo vsaj enega navodila za pranje, katero navodilo je priloženo vsakemu paru Bergella in Riviera svilenih nogavic.

Razglasitev nagrad se bo izvršila potom loterije med najboljšimi dobljenimi odgovori pod osebnim nadzorstvom kr. javnega notarja dr. Radivoja Miladinovića, pri katerem je pravilna rešitev zaprtu deponirana, na dan 9. maja 1932 ter se bodo dobitniki objavili v tem listu na dan 11. 13. in 14. maja 1932. Nagrade bodo v roku 14 dni po objavi razposlane franko. 3926

Elektrotehnično podjetje Karol Florjančič

CELJE

Ima na zalogi vsakovrstne radio aparate proizvodov: Eumig, Kapsch, Radione itd.

Izvršuje električne instalacije za luč in pogon in po-pravila likalnikov ter drugih električnih aparatov, za kar daje na željo proračune.

Zaloga električnih motorjev, stevcev, žarnic, svetilnih teles in drugega materiala za električne napelja-ve, telefonov in zvoncev.

Solidna postrežba!

Znižane cene!

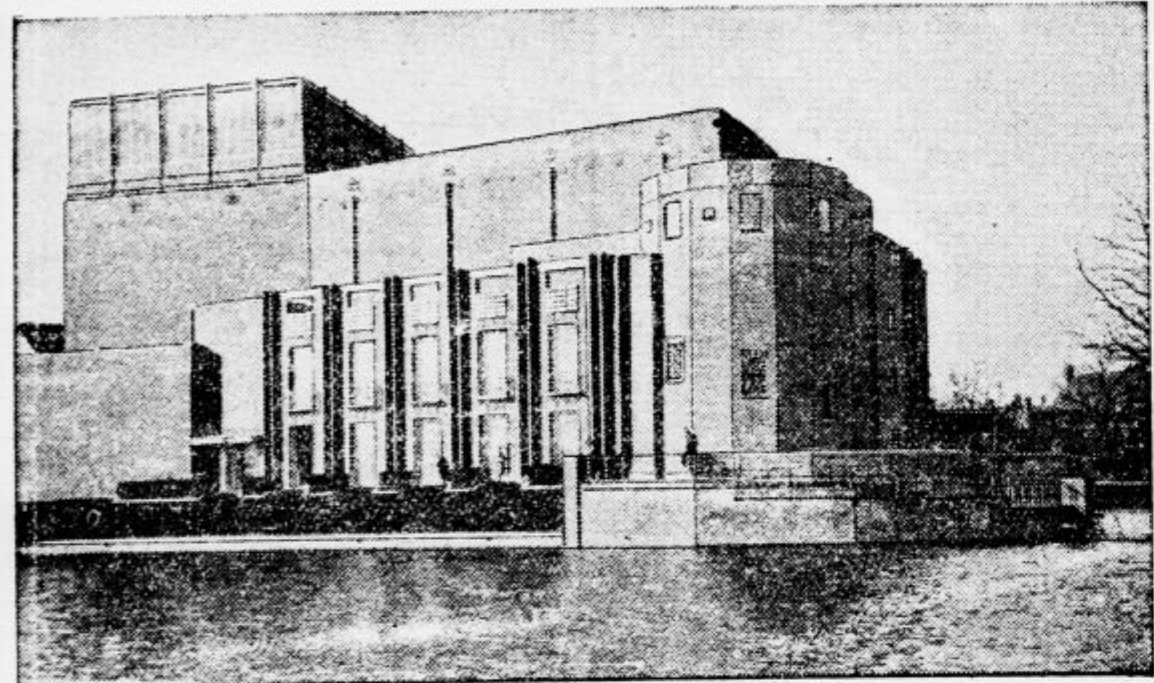
3524

Iz življenja in sveta

Novo Shakespear ejevo gledališče

23. prihodnjega meseca otvorijo v rojstnem kraju največjega angleškega dramatika novo gledališče na mestu, kjer je pogorelo staro. Otvoritev se bo izvršila z velikimi slavnostmi, ki bodo privabile po vsej priliki ogromne množice Shakespearovih častilcev iz vseh delov sveta.

Novo gledališče je zgrajeno v modernem slogu po načrtih arhitekta Elizabetha Scotta. Poročevalec nekega londonskega lista piše o njegovi vnanosti, da je čisto zgrešena in kaže bolj podoben »grde, velike, puste, odvratne, iz opeke zgrajene tovarne

neh so stranski odri, na katerih se lahko pripravijo celi prizori in to je pri hitri menjavni prizorišč v Shakespearovih dramah zelo pametno. Garderobe so opremljene celo s kopalnicami in velike so shrambe za tisoče kostumov in dekoracijskih potrebščin.

Pariške gledališke stavke ne bo

Stavka, ki je pred nekaj dnevi pretela vsom pariškimi gledališčem, je po zaslugi ministrskega predsednika Tardieua odvrnjena. Po dolgotrajnih pogajanjih je francoska vlada odprla gledališkim podjetjem tretjino davkov, ki jih je doslej pobirala na gledališke predstave. Poleg tega je gledališčem, zabaviščem in kinematografom dovolila 12 milijonov frankov podpore, kar je v primeri z 220 milijoni dajatev teh ustanov vsakogar precej skromna olajšava.

Nevarna dražba tobaka

Vsako leto se vrši v Amsterdamu dražba tobaka s Sumatre v obliki, ki ogroža življenje. Na sliki vidimo mladega moža, ki balancira na zidnem okraju in beleži številke

Hiša Yorske princese zgorela

Marsikdo se bo še spominjal, s kakšno nestrpnostjo so Angličani svoječasno pričakovali rojstva najstarejšega otroka drugega angleškega kraljevega sina, vojvode Yorskega. Otrok se je rodil sicer kot deklica, toda ta je postala potem izrazit ljub-

bila vsa reč, kaže to, da so hišico in opremo zavarovali za približno 300.000 Din. Mojstrovino so bistroumni Valžani razstavili v več angleških mestih in so ob teh prilikah nabrali več tisoč funtov v dobrodelne svrhe.

ljivec vsega ljudstva. Listi so stalno obveščali vesti o njej in njene najnovejše slike, za rojstne dni pa so prihajali zanj od vsepovsod rojstnovrstni darovi.

Za letošnji rojstni dan so ji prebivalci Walesa pripravljali nekaj posebnega: celo hišo v miniaturi obliki, visoko do 4 m, tako da bi se otrok v njej lahko udobno kretal. V pritličju so nanapravi stanovanjsko sobo in kuhinjo, bogato izrezljano stopnišče pa je vodilo v prvo nadstropje, kjer je bila spalnica in kopalnica. Hišica je bila opremljena s pohištvo do najmanjše podrobnosti. Kako dragocena je

Te dni so začeli odpravljati vse skupaj v London, kjer naj bi se izročilo 21. aprila mali princesi. Mobilijo in vse, kar je zraven spadalo, n. pr. telefon in radio, so odposlali z vlakom, hišico samo pa na kolesih s traktorjem. A v bližini vasi Llandogo se je zgodila nesreča. Lepa igrača je pogorela. Menijo, da gre za podtaknjen ogenj, ker so že prej brezposelni skušali hišico uničiti in jo je moralo v zadnjem času stražiti 50 policistov. Ali bodo Valžani zgradili novo miniaturno hišico, ali bodo princesi za sedaj darovali samo opremo, še ni znano.

Goethe v sodobni Rusiji

Sovjetska državna založba v Moskvi je izdala ob stoletnici Goethejeve smrti prva dva zvezka njegovih zbranih del, ki izidejo v 13 knjigah. Ta izdaja se odlikuje v primeri z dosedanjimi ruskimi prevodi Goetheja po temeljitosti in kritičnosti. V prvih dveh zvezkih so natisnjene Goethejeve pesmi, mladostne drame in epske poeme.

Stoletnico smrti nemškega genija so obhajali v Moskvi zelo slovesno. V navzočnosti vnanjega komisarja Litvinova in njegovega namestnika Krestinskega ter nemškega poslanika Dirksena in avstrijskega diplomatskega predstavnika Pacherja se je vršila akademija, na kateri so govorili o pomenu Goetheja člani Akademije znanosti Petrov, Rosanov in prof. Braude, sodelovala pa sta z recitacijami tudi ljudska umetnika Kačalov in Neždanova.

Barbarske metode na Kitajskem

Kitajska je znana po svojih barbarskih kazenskih metodah. V Mukden mora zločinec v križnem stanju klečati na železnih verigah. Ta tortura povzroči dostikrat smrt.

POBIJAMO KRIZO!

Obteke, površnike, trenchcoate, vetrne jopice in vsa druga oblačila za gospode, ter blago zadnjih novosti oddajamo po globoko znižanih cenah.

Drago Schwab, Ljubljana

Dežela ljudožerov

Samo 48 ur od Pariza z letalom živi v tle, ki mu je človeško meso najslastnejša pečenka. Tako poroča francoski raziskovalec Jean Parrigault, ki se je pred kratkim vrnil iz divjane afriške republike Liberije in iz ozemlja ob gornjem toku reke Volte.

Dežela, ki je pod francosko upravo, je zelo divjaška. Ondotni črni preže na vsako priliko, ki jim daje upanje na ugrabljenje otroka. Najbolj zalezujejo Senufi — tako se zove to pleme — deklice, če pa ni teh, jim pridejo prav tudi dečki. Neko plemo Senufov pa gre celo tako daleč, da noče živih otrok, ampak samo mrtlice. V tem plemenu žive trgovci samo od tega, da hodijo iz kraja v kraj, iščejo mlade holike in jih privajajo svojim ožjim rojakom, ki jih imajo zaprte, dokler ne umro, narkar se gostijo z njihovim mesom.

Seveda pritiskajo kolonialne oblasti vedno močneje na te divjake, vendar doslej brez vidnega uspeha. Senufi prirejajo svoje goštee skrivoma. Baje so ženske glede ljudožerstva mnogo huje od moških, ker so bolj fanatične. Francoske oblasti prigravajo domačim čarodejem in duhovnikom, naj bi odvabili svoje rojake teh groznih navad, a doslej se ni to posrečilo niti v najskromnejši meri.

Elektrizirani dirkalni konji

Pri avstralskih konjskih tekmah so v zadnjem času prišli na to, da rabijo jockeyje pri dirkah naravnost mučilna sredstva, s katerimi spodbadajo konje k večji hitrosti v teku.

Za vzpodbujevalni pripomoček so jim služile večinoma majhne električne baterije, ki so jih jockeyji imeli skrite v tobačnih dozah. Jockeyji držijo te doze v rokah in od časa do časa jih stisnejo, da se stisneta žici in oddasta električno iskre, ki podžge žival k hitrejšemu teku. V drugih primerih so ugotovili, da so jockeyji imeli baterije v sedlih. Stik je nastal s pritiskom kolena, udarec pa je zadal seveda konja. Nekateri jockeyji pa so nosili baterije celo v pasu.

Ker smatrajo ljubitelji živali takšno vzpodbujanje konj k hitrejšemu teku za nedopustno, je neki list v Sydneyu razkril te mučilne metode in avstralska vlada je uvedla strogo preiskavo. Mučitelji so bili kaznovani z denarnimi globami, poleg tega pa so jim tudi prepovedali udeleževati se tekmovalnih konjskih dirk.

Diplomat in pes

Dosedanji angleški poslanik v republiki Venezueli je odpoklican in se mora takoj vrniti v domovino. Vzrok njegovega odpoklica je bil njegov pes.

Venezuelska vlada je iz strahu pred pasjo steklino izdala odredbo, da morajo psi imeti nagobčnike, ker jih bo sicer konjaž zastrelji. Angleški poslanik O'Reilly je tudi imel psa, pa se ni hotel pokoriti odredbi. Nekega dne je našel svojega psa mrtvega pred hišo. To ga je tako razburilo, da je vrel psa odnesti pred vrata zdravstvenega urada venezuelske republike. Zraven je pustil listek z besedami: »To ste storili vi!« Njegove izjave pa so tudi sicer prekorale ton mednarodne diplomatske vljudnosti. Diplomata se je namreč tako daleč spozabil, da je opsoval Venezuelske za divjaki.

Venezuelska vlada je zahtevala takojšnji odpoklic poslanika, ki ga je angleški kabinet zankaar pozval v London.

Izkopanine v Herkulanu

V starem in lepem mestu Herkulanu, ki ga je leta 79. pred našim štetjem zasula lava iz Vezuva, nadaljujejo z izkopavanjem. Na sliki se vidi nova, popolnoma izkopana cesta

Tovarna - last delavstva

Zanimiv socializacijski problem v Ameriki

Prav v visoko kapitalistični Ameriki so napravili poskus, kako bi se obneslo kolektivistično upravljanje tovarne. Takšnih delnih poskusov doslej sicer ni manjkalo, toda neki milijonar v Indianapolisu je sedaj svojo konservno tovarno dal svojemu delavstvu v last. Mož se imenuje William P. Haggood in razlaga v izčrpnih brošur, polni števil in podatkov, kako je prišel na to idejo.

Akcijske tovarne, ki so bile prej popolnoma v rokah njegove družine, sicer ne pripadajo še čisto vse delavstvu, toda to ima že večino in upravlja podjetje tehnično, trgovsko in finančno čisto kolektivno. Prejmi lastnik je plačani vodja podjetja in ga delavci lahko vsak čas odstavi, če ne bi delal v redu. Tudi njegov sin je samo nameščenec z istimi pravicami in dolžnostmi kakor vsi drugi.

Ko je brošura izšla, je bil finančni posledek tega poskusa povsem uspešen. Tudi gospodarska kriza ni podjetju nič škodovala.

Otok srečnih žena

Ženske na otoku Majorca so nedvomno najsrečnejše ženske na svetu. Venomer prepevajo, se smeļljajo in kažejo zadovoljne obraze. Kakšna je skrivnost te zadovoljnosti?

Vzemimo n. pr. Juanito, tipleno Majorčanko. Ima dva otroke, ki se igrata in valjata po pesku pod velikim, širokim vodom v hišo. Tu se jim ne more pripetiti nesreča in ji ni treba skrbeti mnogo zanj. Tudi je ne moti, če se med igrjo pomazeta in odneseta kakšno odrtno.

Juanitin dom ima bele, kamenite stene, tla so kamenita, stoli pleteni, miza iz hrastovine. Nikjer odvisne opreme ali luksuznih predmetov. A Juanita dela z žarčnim očesom umetnika: tke platno, dočim predelujejo njene sosede volno ali krasijo primitivno lončevino s čudnimi slikami.

To je tisto na majorških ženskah: vse so umetnice in dela, ki pridejo izpod njihovih rok, kažejo odsev njihove osebnosti.

Juanitin mož sedi med tem v beli, hladni veži in preizkusa rastlinska barvila, ki naj dajo njenim platnom sijajne barve. Tudi on je umetnik in oba občujeta kot umetnika tovariša — umetniki pa niso nikoli v zadregi za besedo, kadar se razgovarjajo o svoji umetnosti. Druge žene grede mimo in ena med njimi kaže drugi lonec, ki je okrašen s pestrimi arabeskami. Juanita opazuje ta lonec in ne oblike svojih sosed, kajti na Majorci ne poznajo »moder«. Nobena ženska ne nosi klobuka, pač pa šal okoli ramen in krilo, ki ni spremenilo svoje dolžine, od kar so Mavre pregnali z otoka. Juanita ne bere nikoli romanov in ni zato a svojim življenjem nikoli nezadovoljna. Mēž ji je tovariš, sreča ji je umetnost — ali so drugod v Evropi še kje kakšne pomnejše zveze za življenje?

Suša v Angliji

Razdeljevanje vode v nekem angleškem kraju, kjer trpe na pomanjkanju vode

Posledice objestnosti

Na milijone brezposelnih se z največjimi žrtvami prebiva skozi življenje — na drugi strani pa se še vedno najdejo izjeme, ki jim objestnost še ni postrigla peroti. Te dni so pripeljali v dunajsko bolnico dva takšna tipa. Prvi se je na veliko noč napil, da je začel požirati steklene drobe. Pogotil jih je celo prgišče in vmes besedoval, da bo steklo prebavil kakor drugi velikonočna jajca. Pa je prišlo drugače. Pri neki gotovi količini se mu je sjeđa ustavila in so ga morali nemudoma prepeleti v bolnico, kjer so ga zdravniki operirali. Druga takšna trčena izjema se je hvalisala pri postaji Franca Jožefa na Dunaju. Neki 35letni monter se je bahal, da bo ustavljal brzci avtomobil z eno samo roko. Vozilo ga je seveda podrla na tla in ga povozilo. Oddali so ga v bolnico s težkimi ranami na glavi.

K parlamentarnim volitvam na Japonskem

Sin japonskega ministrskega predsednika Ken Inekaj je dobil pri volitvah največje število glasov. Slika kaže, kako pozdravlja pristajši novega poslanca

Kupujte kolke protituberkulozne lige!

ANEKDOTA

»Journal d'Alsace et de Lorraine«, ki taja v Strasbourgu, piše, da je hotel neki tankašnji bivši častnik proslaviti stoletnico Goethejeve smrti s predavanjem o Goetheju kot distančnem jahcu, to pa zaradi tega, ker je tolikokrat prejezdil po iz Strasbourga v Seseheim in nazaj. Ob isti priliki prbučuje omenjeni list tudi naslednjo anekdoto:

V novembru, ko rekrute v Strasbourgu prvič povedejo iz vojašnice, je imel nekd podčastnik navado, da jih je še posebe opozarjal na Goethejev spomenik. Seveda niso fantje opazili nič posebnega, podčastnik pa se je redno razhudil in zavpil nanje: »Bedaki, ali ne vidite, da otvarja korak z desno nogo, ne pa z levo, kakor velijo predpisi?« Seveda, Goethe ni nikoli služil v pruski armadi.

Toda anekdota ima svoj »kavelj«, na katerega strasbourški list ni bil pomislil. Na javnem prostoru stoji v Strasbourgu namreč — Schillerjev spomenik, ne pa Goethejev. Goethe ima v tem mestu samo hero, ki stoji na vseučiliškem vrtu...

Vsak dan ena

»Adolf, zdaj vidim, da so potrebni tvoji čevlji podplati!«

Michel Zévaco:

Pardaillanov sin

Zgodovinski roman.

»Da.«

»Kdaj?«

»Jutri zjutraj.«

»Hvala bodi Bogu! Za časa sem te srečal!«

»Kako to, vraga? Govori jasno!«

»Povem ti samo tole: tisti, ki te je zgrabil, je bil Pardaillan; zato se mu nisi mogel izvit... Če izdereš meč zoper njega, te ubije...«

»Ubije! Mene! Ali se ti meša?«

»Pravim ti, da je Pardaillan edini človek na svetu, ki je močnejši od tebe... Ne maram, da bi te zaklal kakor velikonočno jagnje... Tega pa ne, per la Madonna!... Jutri zjutraj si se hotel udariti z njim?«

»Da,« je osuplo ponovil Jehan.

»Dobro! Tedaj sem miren,« je rekel Saetta, in res je bilo videti, kakor da bi mu bila skrb odlegla.

»Miren si? Zakaj? Kaj hočeš reči?«

»To, da Pardaillan jutri zjutraj ne bo mogel ničesar več zoper tebe!...«

»Čudno,« je zamrmral mladi mož. »Kakšno vznemirjenje! Nikoli še nisem videl Saette tako razburjenega... Pa ne da bi me imel res rad?... Nič drugega ne more biti. Če ne, se ne bi tako tresel zame... Ali sem po tem takem malo prida človek, ker ga sovražim?«

In z blažjim glasom je nenadoma vprašal:

»Ali potrebuješ denarja?«

»No... Se pravi, le da, če kaj imaš!« je rekel Saetta in spravil polni mošnjiček, ki ga je mladenič držal v roki.

Jean je zamišljen odšel.

Saettov obraz se je izpremenil. Mrko gledaje za njim, je škrtnil z zobmi:

»Jutri zjutraj bo že prepozno!... Pardaillan ne bo mogel ničesar zoper tebe — ker te bo imel krvnik v rokah...«

Pogrezaje se v globoko zamišljenost, je mrmral:

»Ne dam Pardaillanu, da bi ga ubil!... Da, v skrajnem slučaju... A rajši ne. Pojdi Faustin sin, pojdi, sin Pardaillanov, le teci proti prepadu, ki sem ga izkopal zate! Ura mojega maščevanja bije!«

To reki se je zavil v svoj plašč in s prožnimi, odmerjenimi koraki krenil proti Louvru.

3.

Dvor je ves poparjen. Kralj ne spi... Kralj ne je... Kralj, k' je drugače tako poln prekipajočega življenja, se več ne razgovarja s svojimi ministri o državnih rečeh. Ogiblje se družbe svojih bližnjih in ostaja po mnogo ur zaporedoma v svoji spalnici...

Kralj je bolan. Kam se je neki spet zaljubil?

Tako se pomenikujejo dvorjani.

In pet ali šest jih je med njimi, ki vedo:

Njegovo veličanstvo je videlo mlado dekle, ki mu je stoprav šestnajst let. Komaj jo je zagledal, že ga je izpreletelo kakor blisk. Pri kralju je zmerom tako, da mu vsaka nova ljubezen pokvari dobro voljo in zdravje. In to pot je zaljubljenost tako nevarna, da je on, vtelesena podjetnost, mahoma postal plašljiv kakor šolarček in se niti ne upa priznati oboževanki, da jo ljubi.

Sleheri večer, in vsakikrat drugače našemljen, hodi kralj v ulico Arbres-sec in zdihuje pod balkonom svoje krasotice...

Vsi kraljevi zaupniki in petolizniki postopajo okoli bivališča mladenke, ki utegne danes ali jutri postati velika milostnica...

Vse, kar so mogli izvedeti, je to, da je dekle znano pod imenom »gospodična Bertille«. Gospodična Bertille ne hodi nikamor z doma, izvzemši v nedeljo, ko gre v kapelico Petih ran k maši. In tedaj jo spremlja gospodinja, častljiva starka, ki jo imenujejo gospo Colli-nolle. Nekaterim se je posrečilo, da so videli gospodičn Bertille. Vrnili so se vsi navdušeni nad njeno brezprimerno lepoto.

Tisti dan, ko so se bile zgodile reči, ki smo jih zgoraj omenili, je kralj popoldne sameval v svoji sobici. Sedel je na nizkem stolu in s konci prstov mehanično bobnal po toku za naočnike. Zdaj pa zdaj je klavirno vzdihnil in zastokal:

»Le kaj dela Varenne, da ga ni?«

Nato je nadaljeval svoje premišljevanje:

»Nobena ženska še ni tako vplivala name, kakor to dekle... Bertille!... Kakšno ljubko ime! Bertille!... Kar razloži ti se morem, od česa sem tako zmeden. Ali me je očarala nedolžnost te de-vičice? Samega sebe ne spoznam!... In tega prekletega Varenna ni in ni!«

A zdaj se je Henrik IV. udaril z rokami po stegnih in vstal. »Le koga me spominja ta sladki obraz? Nu, če se ozrem po lepoticah, ki sem jih imel nekdaj dni...«

Ko je nekaj časa hodil po sobi, se mu je mahoma iztrgal vzdik:

»Ventre-saint-gris! Ze vem!... Saugiške me spominja!«

S sanjavi obrazom se je vrnil k svojemu stolu in sedel:

»Bertille, moje sladko srčce, je podobna gospodični Saugiški... Saugiška! Oh, kako daleč je že vse to! Moje ravnanje s to gospodično morda ni bilo zelo spodobno... Bog mi odpusti, zdi se mi, da sem jo nekoliko prisilil... Predobro sem bil večerjal tisti dan! Umrla je na porodu... In njeno dete bi utegnilo biti tistih let kakor Bertille!«

Poglejte si takoj
Vaše gumi pete!če so prave PALMA. Imamo
gumi pete, katere so po-
dobne PALMA. Samo za
prave PALMA gumi pete
obljubljemo najdaljšo traj-
nost, največjo elastičnost in
zaščito pred prezgodno
utrujenostjo.

DOMAČI IZDELEK

PALMA

Iščite pri Vašem čevljarju PALMA-OKMA
gumi podplate, ker so trpežnejši in ce-
nejši kot usnje. Za črni in rjavni čevlji.

3671

TIROLSKE HLAČE

iz močnega, trpežnega tiftina, v zeleni,
rjavi ali sivi barvi, za dečke do 3 let
Din 50, do 4 let 55 Din, do 5 let 60 Din,
do 6 let 65 Din in za vsako nadaljnje
leto 5 Din več. 3968

Za odrasle vse velikosti do št. 52

140 Din.

Blago razpošiljamo po povzetju.
Katalog na zahtevo brezplačno.Kastner & Ohler
Zagreb.

MLIN

1 zgornji Bački

s 4 vagoni kapacitete, ISČE mlin
ali trgovca, ki bi zmlel večjo koli-
čino tukajšnje gornjebačke pšeni-
ce pod ugodnimi pogoji.Cenj. ponudbe poslati na Inter-
reklam d. d. Zagreb, Masarykova
28, pod šifro »Prigodan posao P
2497« 3973

Resen, protokoliran tovarniški

ZASTOPNIK

Beograđčan, z znanjem nekoliko tujih jezi-
kov, s prvovrstnimi zvezami in referenca-
mi, ISČE ZASTOPSTVO samo resnih, za
konkurenco sposobnih domačih tovarn.Ponudbe na »Publicitas«, Beograd, pošt.
pret. 60, pod »Br. 40«. 3969Postani in ostani
član Vodnikove družbe!

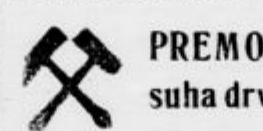
Telef. št.

2951

Trvdka

Iv. Schumi
Dolenjska cesta, nudi
lepa suha drva in
prvovrsten premog

Telefon 2059

POGAČNIK

Bohoričeva ulica št. 5

Kemičarko

začetnico, ISČE večje podjetje. — Pis-
mene detaljne ponudbe na oglasni odde-
lek »Jutra« pod »Kemičarka«. 3976

Tajnico

Intelligentno, s perfektnim znanjem srbo-
hrvaščine, SPREJME ravnateljstvo večjega
industrijskega podjetja. Prednost imajo
one s srednješolsko naobrazbo ali z zna-
njem angleškega jezika.Pismene detaljne ponudbe na ogl. odde-
lek »Jutra« pod »Tajnica«. 3976Graška tovarniška delniška družba za
stroje in vozoveprej JOHN WEITZER — (Grazer Waggon- und Maschinen - Fabriks - Aktien-
gesellschaft vormals John Weitzer, Avstrija)Graški dvotaktni Diesellovi motorji
8 konjskih sil in večGraški četverotaktni Diesellovi
motorji do največje zmogljivosti.

Zastopniki za Jugoslavijo:

ZAGREB: Slavko Bösendorfer, Zvonimirova 2.

BEOGRAD: Ing. Oskar Meinhard, Knez Mihajlova
ul. 35. 5906V neizmerni žalosti naznanjamo tužno vest, da nas
je za vedno zapustil naš ljubi soprog, oče itd., gospod

Rudolf Bizjak

urar in posestnik v Mariboru

Zemljske ostanke nepozabnega pokojnika smo polo-
žili 29. marca, ob 17. uri k večnemu počitku na mest-
nem pokopališču v Pobrežju. Naša dolžnost je, da se
ob tej priliki zahvalimo vsem, ki so nam ob njegovi
smrti izrazili svoje sožalje in ki so ga v tako izredno
velikem številu spremili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakemu posebej srčna hvala!

Maribor-Ljubljana, dne 30. marca 1932.

ŽALUJOČI OSTALI.

UPRAVA in URADNIŠTVO MESTNE
HRANILNICE LJUBLJANSKE naznanja
tužno vest, da je dne 29. t. m. preminul
gospod

Ivan Hrast

ravnatelj Mestne hranilnice ljubljanske
v pokojuSvojemu zaslužnemu sodelavcu ohra-
nimo hvaležen in časten spomin!

V LJUBLJANI, dne 30. marca 1932.

3975

Globoko potrta naznanjamo, da je dne 29. t. m. ob 23. uri po kratki mučni
bolezni mirno v Gospodu zaspal moj srčno ljubljeni soprog, naš dobi in skrbni
oče, stari oče, brat in tast, gospod

Ivan Hrast

ravnatelj Mestne hranilnice ljubljanske v p.

Pogreb se bo vršil v petek, dne 1. aprila ob 2. uri popoldne izpred palače
Mestne hranilnice v Prešernovi ulici, na pokopališču k Sv. Križu.Sv. maša zadušnica bo darovana v župni cerkvi Marijinega oznanjenja. Venci
se na željo blagega pokojnika hvaležno odklanjajo.

Draga pokojnika priporočamo v blag spomin. Prosimo za tiho sočustvovanje.

V Ljubljani, dne 30. marca 1932.

FRANJA, soproga; JANKO, major, sin; IVANKA por. NEGRO in MINKA, hčeri;
FRANC in ANTON HRAST, brata; VIKTOR NEGRO, zet; CANA, snaha,
VIKTOR NEGRO, vnuk.

